

26894

PR. D. VONIGA.

—o—

MIZERIE, BOALĂ, CRIMĂ

ȘI

DEGENERARE

SAU

ALCOOLISMUL ȘI URMĂRILE LUI

DIN PUNCT DE VEDERE

ECONOMIC, HIGIENIC, MORAL ȘI NAȚIONAL

—•—

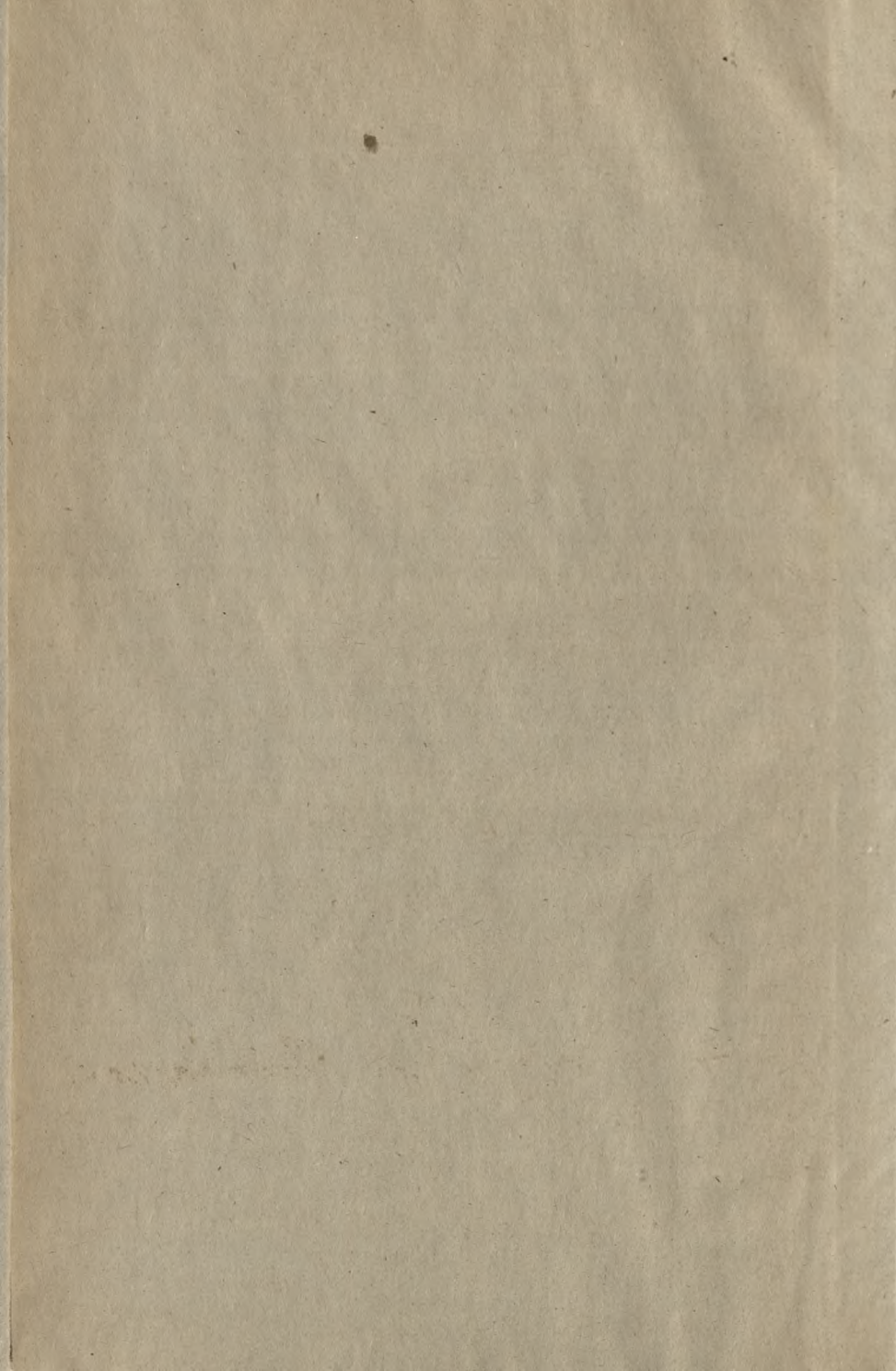
CONFERINȚĂ PENTRU COMBATEREA ALCOOLISMULUI

„TIPOGRAFIA NOUĂ“, ORĂȘTIE.

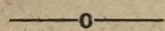
1910.

1 Cor. 60 1.

Bălan de chinez
2 - Aprilie 1908
Ornița

PR. D. VONIGA.

MIZERIE, BOALĂ, CRIMĂ

ȘI

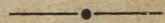
DEGENERARE

SAU

ALCOOLISMUL ȘI URMĂRILE LUI

DIN PUNCT DE VEDERE

ECONOMIC, HIGIENIC, MORAL ȘI NAȚIONAL

≡ CONFERINȚĂ PENTRU COMBATERICA ALCOOLISMULUI ≡

Alcoolismul în România
1914
publicat pentru prima dată în Brașov, România

„TIPOGRAFIA NOUĂ“, ORĂȘTIE.

1910.

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ
REȘITA
Str. 7 No. 50

1631/28
1288/80

[Faint, illegible handwritten text]

Introducere.

Omenimea năzuește neîncetat a ajunge la scopul existenței sale pământești. Își împlinește datoria de a se apropia de ținta, la care, din cauza slăbiciunilor sale și a spiritului său mărginit, nu poate ajunge.

Progresul ce-l face cu încordare pe toate terenele vieții și gradul de perfecțiune, la care s'a știut ridica prin puterile sale intelectuale, sunt mărturie, că omul se și apropie către ținta supremă, la care a năzuîl îl îndatorește misiunea lui sfântă.

Dar' nenorocirea e, că tocmai atuncea, când să vede a fi înălțată la culmea năzuințelor sale, slăbește și cade, ca să-și recunoască a ei neputință. Așa au căzut toate popoarele istorice dela culmea, la care s'au putut ridica prin virtuți și prin nisuințe perseverante. Și cauza acestei căderi și regres, n'a fost și nu este alta decât însuși omul, însăși omenimea cu ale sale patimi și slăbiciuni, cari îl rețin și cari îl doboară.

De una dintre celea multe patimi și slăbiciuni omenesti va fi vorba și în această lucrare; de o patimă și de o slăbiciune a omenimei întregi, care în consecințele sale dărima altariul cel mareț al progresului și al civilizațiunei; iar pe însăși omenimea nisuitoare către scopul destinațiunei sale, o reține în calea progresului și a dezvoltării. Mai mult, dela înălțimea la care s'a putut ridica, o aruncă în adîncul decadenței și o amenință cu degenerare și cu peire.

Va fi vorba de patima beției, de flagelul, ce ca o ciură îngrozitoare se lățește între oameni și-și seceră prada sau jertfele sale spre paguba societății și a neamului omenesc.

Va fi vorba de alcoolism, a cărui întindere progresa și la noi într'un mod înspăimântător. Acest păcat

sau mai bine zis, acest morb, este o adevărată nefericire, atât pentru individ, căruia îi slăbește moralitatea, intelectualitatea și puterea de viață, cât și pentru întreaga rasă și genul omenesc, la cari produce aceleași efecte, dar într'un mod mai întins. E o nefericire pentru familie din cauza faptelor rele și a sărăciei ce le provoacă, și e o nefericire în sfârșit pentru întreaga societate, atât pentru miseria generală, vădită prin tot felul de morhuri și prin lipsele condițiunei de traiu ce le produce, cât și pentru slăbirea moralității publice, vădită prin faptele estinse de criminalitate (fărădelegi) ce se nasc din această patimă urâtă.

Cei chemați văzând întinderea acestui flagel, deja de mult au alarmat lumea civilizată și au chemat la lupta de apărare în contra primejdiei ce amenința societatea și omenimea, pe toți aceia, cari muncesc și se luptă cu inimă pentru apărarea societății și a popoarelor pătimase de prăpastia la care le duce o obișnuință degenerată în vițiu. Fruntea bărbaților de știință, reprezentanții învățămîntului și clerul au dat semnalul de alarmă în toate țările civilizate, și mii de adicți ai temperanței au început a propovădui cu entuziasm luptă în contra alcoolului, ce omoară indivizi, slăbește națiuni și provoacă degenerarea neamului omenesc.

La rândul său a venit și Prea S. Sa Dl. Episcop al Aradului Ioan I. Papp, și printr'un ordin dat tuturor preoților și învățătorilor din Eparhia Sa, i-a chemat pe toți la luptă întru apărarea poporului nostru român de vrăjmașul ce se încuibă și între el, adecă întru apărarea lui de patima beției, care în consecințele sale produce mizerie, boale, erime și degenerare.

Eu m'am înrolat la luptă cu lucrarea de față; iar de îndatorirea ce mi-s'a impus, m'am achitat în mai multe conferințe publice, în cari am împărtășit adunătorilor de popor, învățăturile cuprinse în acest operat.

Pr. D. Voniga.

Despre beuturi în general.

Înainte de a intra în materia conferințelor noastre, așa cred că nu va fi de prisos a spune câteva cuvinte despre beuturile spirtoase, cari pricinuesc atâtea urmări triste și îngrozitoare, cunoscute sub numele general de *alcoholism*.

Beuturi au existat de când există societatea omenească. Scopul lor este a înlocui umezeală eșită din corp; a ține sângerile în stare fluentă, a atâța nervii spre activitate, a promova mistuirea și a ține întreg organismul într'o dispoziție firească și plăcută.

După felul lor, beuturile să pot împărți în 4 categorii și anume:

Apa, spirtoasele (rachiurile), **beuturile fermentate** (musturi, vinuri, berea) și **beuturile aromatice** (cafeaua, ceiul). Cele mai obicinuite sunt: *apa, rachiul, vinul și berea*.

Să vorbim despre aceste.

1. Dintre toate beuturile esistente și întrebuințate, numai singură **apa** este indispensabilă (absolut trebuincioasă) pentru om și pentru susținerea vieții organice în stare normală și sănătoasă. Apa promovează mistuirea și înlesnește prefacerea bucatelor în sânge dătător de viață.

Apa dă corpului umezeală trebuincioasă și înlocuiește pe cea eșită din corp prin sudori și în alte moduri ale procesului de viață organică.

O apă bună este cea mai prielnică și cea mai sănătoasă beaură.

2. **Vinul.** Dintre toate beaurile alcoolice vinul este beaură *cea mai puțin primejdioasă* pentru sănătatea omului.

Constatat fiind acest adevăr și știindu-se, că beaură vinului, la *masă și în ospete*, este un obicei, o regulă: nu voi stăru pe lângă abținere totală, ci sfătuiesc pe cei-ce fac întrebunțare de vin, să-l bea *cu cumpăt și numai la timp potrivit.*

Abuzul beaurii de vin e tot atât de periculos ca al ori-căror beauri spirtuoase, și după constatările medicilor esperți, produce scurtarea vieții, consumarea puterilor intelectuale și fizice; iar după esperințele triste de viață morală, duce la vițiu alcoolismului și la toate urmările triste ale beției.

3. **Berea** este o beaură spirtuoasă și una dintre celea mai vechi beauri, cunoscute la Egipteni, la Germani și la Romani. *Berea luată în cantitate mică și cumpătat nu este vătămătoare pentru organism*, iar pentru oamenii sănătoși și muncitori este o beaură răcoritoare și înlăritoare. Abuzul beaurii de bere însă duce la alcoolism și produce aceleași urmări funeste și nefericite, ce le produce în genere patima ucigătoare de trup și de suflet a beției. Urmează:

4. **Rachiul**, *vrăjmașul cel mai neîmpăcat al poporului nostru, plaga societății și primejdia omenimei întregi.*

Această beaură spirtuoasă, după efectele distrugătoare ce le produce asupra organismului omenesc, este socotită de cea mai ucigătoare otravă, de cel mai mare rău, care ca un nor negru să întinde asupra omenimei, amenințând cu peire societatea și poporul la cari s'a putut încuibă și în care a prins rădăcină

acest viciu și flagel pustiitor. Rachiul, în consecvențele efectului ce-l produce asupra intelectului omenesc, asupra sănătății, vieții morale și a buneistării, este o beătură mai rea decât ciurma, este mai rea decât o boală molipsitoare și mai rea decât războaiele celea sângeroase, în cari câmpii de războiu să acoper de corpurile atâtor vieți tinere, de floarea generației și a societății omenești.

În activitatea sa produce *mizerie, produce păcate, produce crime și tot felul de morburi trupești și sufletești. Iar omenimea cuprinsă de acest viciu slăbește, degenează, se stinge și piere pe nesimțite.* Este o otravă ce nimicește cu încetul, dar sigur, cele mai trebuincioase organe de viață, cum sunt: *creerii, stomacul, ficatul și inima. Alcoolul produce tot felul de morburi și crime; produce mizerie și bătrânețe înainte de vreme.*

Înainte de a trece la arătarea mai palpabilă a alcoolismului sau patimei beției și a conzecințelor sale individuale și sociale, în cea următoare vom anticipa *un scurt istoric al beuturilor spirtuoase* la diferitele popoare.

Istoricul beuturilor spirtuoase.

Faptul, că vița de vie a fost cultivată din timpurile celea mai vechi, ne îndreptățește a crede, că popoarele antice au cunoscut beuturile spirtuoase și au știut apreția gustul lor. Din datele păstrate în literatură aflăm, că cea mai veche beătură este vinul. În Biblie, la cartea facerii aflăm, că Noe, după ce a scăpat de potop, a cultivat vița de vie; iar sub efectul vinului, a ajuns chiar și într'o stare, care a provocat blăstămul lui *Ham* și binecuvântarea lui *Sit*.

În proverbele lui Solomon și în alte locuri din Sfta Scriptură, aflăm învățături referitoare la întrebuințarea vinului și admoniții referitoare la efectele lui stricăcioase.

În vechime vinul a fost o beutură mult laudată și considerată de o beutură a zeilor; chiar și în viața religioasă, vinul era un cult, era ceva sacru. La creștini cel mai Sft serviț Dzeesc, adecă Liturgia, nici că se poate săvârși fără de vin.

În Sfta Scriptură aflăm multe locuri unde se vorbește de vin, ca semn al vieții eterne.

Însuși *Isus Christos* n'a oprit a se bea vin la masă. La masă a instituit El taina cuminecătureri prin binecuvântarea păharului; iar la nunta din Cana Galileei, apa în vin a prefăcut-o și nuntașilor li-a dat ca să bea. *Dar Isus Christos a oprit și ne oprește, sub păcat și pedeapsă, a ne petrece vieța în orgii și a ni-o ruina în beție.* Prin graiul apostolului său încă ne oprește a ne îmbăta de vin, căci întru acela este desfrânarea; iar înțeleptul Solomon zice că, *celui ce-i place a petrece cu vinul, acela ocară va lăsa în curțile sale.* (12, 12).

La *Arabi* alcoolul era întrebuințat din vechime în chip de medicament. Pentru prima dată a fost descoperit de un arab cu numele *Albucaxis*, care căutând a inventa un fluid spre prolongirea vieții, — nefericitul, — a inventat *alcoolul*. În credința lui însă s'a înșelat, căci în scurtă vreme a trebuit să se convingă, că invenția lui, în loc să prolungească viața, o scurtase mai tare și în urmă nici nu-l mai socotise de medicament, ci de adevărată otravă.

După *Arabi* și *Chinezii* și *Japonezii* a fabricat alcool din orez. Chinezii cunoșteau beuturile spirtuoase

din timpuri foarte vechi și poședeau arta destilării (adecă a febrei sau frigerei de rachiu) înainte a tuturor popoarelor.

În veacul al VIII. un anumit *Marcus Graecus*, a extras alcoolul din vinuri prin destilare. Tot în acel timp un anumit *Geber* l'a studiat și i-a dat numele de *aqua vitae*, adecă „apa vieții“. Iar mai târziu, se zice că *Guy Patin* l'ar fi numit *aqua mortis*, adecă „apa morții“ și cu drept, căci *dacă rachiul face să trăiască pe cei ce-l vând, produce moarte pentru cei ce-l beau*. Și cu toate acestea, la recomandăția făcută cu mult zgomot de *Armand de Villeneuve*, profesor la Sorbona, în secolul al VIII. se introduce în Franța și de aicea se răspândește în toată Europa.

În veacul al XIV. aceasta otravă e lățită în toate țările Europei și pretutindenea folosită ca medicament contra multor boale. În secolul al XVI. mai mulți medici, în frunte cu *Cooper*, luând în analiză acest fluid, și examinând bine efectele ce le avea asupra celor ce făceau întrebuintare de el, au constatat că conține otravă, ce produce beție, și ruinează în diferite moduri, atât corpul, cât și spiritul omenesc. În urmă cei chemați a apăra omenimea de acest flagel, au luat arma științei și au început a scria și a învăța, că alcoolul este un rău ce se întinde asupra omenimei și o amenință cu peire; este o otravă și o boală ce se întinde și produce felurite boale, slăbind puterea de viață la cei ce o consumă și la societatea în care a prins rădăcini.

Egiptenii, deși aveau beuturi foarte variate, erau mai cu seamă beutori de bere. Cantitatea berei consumată de toate clasele sociale, începând dela curtea Faraonilor până la cea din urmă triburi (clase), era

colosală. Unul dintre cei mai importanți funcționari la egipteni era „superintendentul berăriilor regale“ atașat la Palatul regilor Faraoni. În zilele lui Iosif și a lui Moisi, unul dintre factorii decădenței vechiului Egipt, a fost alcoolismul. La Egipteni abuzul beuturilor, adecă *patima beției* devenise atât de generală, încât s'a simțit necesitatea de a se crea legi spre combaterea alcoolizmului și spre propagarea temperanței.

Grecii și Romanii au adus dela Fenicieni vița și vinul, și cu acestea și obiceiul de a se bea. Romanii la începutul Romei erau temperați, dar după-*ce Vero și Cato* au răspândit cultura viței, s'a introdus și obiceiul de a bea, care mai târziu degenerase în patima beției. Aceasta patimă ajunsese apoi la culme în perioada de decadință a puternicului imperiu Roman.

Dacii și Geții asemenea au cultivat vița de viie și obiceiul acestora de a bea vin în măsură netemperată, a îndemnat pe Boerebiște, organizatorul Dacilor, ca să ordoneze stărpirea viilor, — zice A. N. Xenopol.

În *Galia* (Franca de astăzi) vița de viie era cultivată pe timpul lui Plutarch, Pliniu, Tit-Liviu și obiceiul de a bea cu abuz era lățit în general.

Germanii, scrie Tacit, au fost în special un popor consumător de bere. În evul mediu berea s'a fabricat în mănăstiri pentru populațiunea Mănăstirilor; iar mai târziu, perzându-și mănăstirile acest drept de monopolizare, fabricațiunea de bere a devenit o adevărată industrie în Germania și la toate popoarele germanice.

Cuvântul „alcool“ e de origine arabă și înseamnă ceva subtil (rafinat, alcoolizat). Acest cuvânt, sau mai bine zis, produsul numit cu acest cuvânt se generalizează în secolul al XVI. Și, spre nefericirea

noastră, făcut-am și noi cunoștință cu puterea distrugătoare a acestui product diavolesc, pe care creștinii l'au botezat „spiritus“.

Beția și consecințele ei în general.

Beția este un păcat rușinos și deșădător, care face din om obiect de răs și din ființa rațională o fiară sălbatică. Este o nefericire atât pentru cel-ce se îmbată, cât și pentru familia sa, pentru societate, pentru neam și pentru țara întregă.

Beția este văzută de toți și nici un bețiv nu-și poate ascunde faptele sale rușinoase și păgubitoare. Și fiind-că ori-ce fel de alcool este otravă, cu efect condiționat dela proporțiunea în care se consumă sau se bea, fără îndoială, că asupra *bețivului* și adecă asupra organismului său își va exercita puterea sa sdruncinatoare prin tot felul de boale și neputințe, pe cari, de ordinar, nu le au decât bătrânii cari și-au trăit deja traiul.

De aceea beția este *arvuna bătrânețelor* sau o bătrâneță anticipată.

Dar urmările acestui păcat sunt mult mai grave când, — după-cum vom arăta la alt loc, — trec dela individ la familie, când ating posteritatea și să resimt la copii și la nepoți. Atunci *comedia devine o dramă, o tragedie deamnă de plâns și de milă.*

Cel-ce abuzează de consumarea beuturilor spirituoase, să împregnează pe sine, se umple cu o substanță otrăvicioasă, care se răspândește până la izvoarele producțiunei genitale. E foarte înțelept sfatul vechiu, că bărbatul, în stare de beție, n'ar trebui să

facă uz de dreptul său de producțiune genitală, căci constatat este că:

1. Germenele otrăvit, ori-că se naște mort, ori-că, de se va naște viu, va muri înainte de vreme.

2. Dacă se naște normal, după câte-va zile va trebui să cază sub influința climei otrăvitoare în care s'a procreat.

3. Dacă va crește, la o întâmplare neașteptată, necondiționat se va declara epilepsia și isteria (boală rea, frasă).

4. Constatat și dovedit este, că morbul moștenit diformează membrele *micului martir* și îl pironeste pe patul durerii — ori-că, de va avea parte de o scurtă viață, în fine va muri în tuberculosă (boală de plumâni).

5. Copilul scăpat de acestea, se va părea sănătos și va crește; dar vai! inteligența lui va rămânea nedesvoltată; iar el va fi un neputincios și incapabil de ori-ce activitate; va fi un copil, apoi va deveni un bărbat cu inclinații rele, un sclintit, un pervers și în urmă un criminal.

Aceste adevăruri triste să probează în cel mai îngrozitor și întristător chip prin toate anchetele făcute pe la spitale. Amintesc aci numai de una, de o teribilă anchetă dela spitalul de alcoolici din Paris, făcută la 60 de familii alcoolizate. Aceste 60 de familii avuseră 301 copii, dintre cari 132 parte s'au născut morți și parte au murit îndată după naștere. 60 au fost epileptici (cuprinși de boală rea); 48 cu convulsii (frasă) și infirmi (ogârșiți, neputincioși), 61 au fost tâmpi, adică fără nici o valoare intelectuală și morală.

Va să zică: *din 5 copii a perde doi, iar doi a fi*

neputincioși și numai unul a fi sănătos, dar și acesta prost și criminal! Acestea sunt bucuriile ce le produce beția în familie și pentru societate.

Considerând acum, că alcoolismul sau păcatul beției este lătit în grad înspăimântător la poporul nostru și mai ales abuzul beuturilor spirituoase, adecă a *rachiurilor*, — și privind cu adevărată durere la sărăcia și la mizeria în care tânjește un om și un popor alcoolizat, numai din cauza beuturii sau a beției, — și cunoscând multele rele ce se nasc din necumpătul beuturii: în următoarele vom arăta, în celea mai generale puncte efectele, adecă urmările celea triste ce le provoacă necumpătul și abuzul beuturilor spirituoase asupra individului, asupra familiei, asupra societății și asupra neamului întreg din punct de vedere moral, sanitar și economic.

*

Cea dintâiu urmare a necumpătului în beătură este *perderea minții și a judecății sănătoasă*, adecă perderea celui mai scump dar ce-l are omul dela Dzeu. Și câți sunt de aceia, cari din cauza beuturii perzându-și acest dar scump a lui Dzeu, s'au făcut netrebnici pentru ei înșiși, iar pentru familia lor și pentru societate nefolositori, ba chiar vătămători și periculoși.

Omul îmbătat de beătură este asemenea unui animal; mai mult, este o fiară sălbatică, este ca un câne turbat și periculos pentru toți cei-ce trăesc într'o casă și într'o societate cu el. Iată cum cântă românul bețiv însuși acest adevăr trist:

*Frunză verde păpădie
Arde-te-ar focu beție
Cum mă scoți din cuminție,*

*Eu dacă m'am îmbătat
Mințile mi-le-ai luat —
Mă făcuș câne turbat.*

Și ce jale te mai cuprinde când vezi pe o ființă creată după chipul și după asemănarea lui Dzeu — când vezi pe o ființă menită a stăpâni pământul, uitată de sine și despoiată de tot simțul, de toată pudoarea și de toată demnitatea sa de om și de ființă cuminte, — și înjosită până la starea de cel mai ticălos animal.

Mai mult! căci nu este animal, care să bea de bună voe mai mult decât îi trebuiește; dar omul bea până să 'mbată și bea până-ce din om ce era, ajunge mai de răs, mai de compătimit decât animalele fără de minte și fără judecată — după cum foarte bine-l arată un cântec:

*Beutura-îmi udă gura
Și îmi schimbă căutătura
Și nu pot grăi cu gura.
Es din crîșmă ca un mut,
Mă răstorn ca și un lut,
Merg pe drum împedecat
Până dau cu capu 'n gard.*

Oare să fie între noi vr'un fericit, care să nu fi văzut vr'odată un chip de om schimonosit de beție și într'o stare urâtă și scârboasă, căzut în drumuri și tăvălit prin șanțuri, ca o dihănie spurcată, borborositor la vorbă și prost la fire și la judecată?

Iar dacă beția nu la ameițit pe deplin, atunci înjură, răcnește, bate, fură, omoară și face mulțimi de nebunii și tot felul de crime, fără ca să se mai gândească și să aibă frică de Dzeu și de lege, — după cum însuș bețivul zice când cântă:

*Când am prins a bea rachiu
De oameni nu vreau să știu
Iară vin când prind a bea
Nime nu stă 'n calea mea.*

sau: *Asta-i treaba cea mai rea:
Când merge omul să bea.
Căci dacă se amețește,
La nimic nu să gândește.
Strigă, bate și înjură,
Merge la străin și fură.
N'are frică nici d'un rău,
N'are nici de Dumnezeu.*

Omul care se predă pe sine beției a început deja uciderea propriului său organism, căci beția nu numai că strică sănătatea, dar scurtează și viața totodată. Dar beția este o nenorocire mult mai mare pentru sufletul omului decât pentru trupul său. E mai cumplită dar decât moartea, căci până-ce moartea curmă numai corpul și viața cea trupească, beția omoară nu numai corpul, ci și sufletul omului, ducând pe nefericitul, prin crimele și prin păcatele ce le produce de-adreptul, la judecata și osânda eternă.

Sărăcia, mizeria, certele, morburile și toate neajunsurile și păcatele omenști, în cea mai mare parte sunt urmările necumpătului și a abuzului de beuturi spirituoase, adică a beției. De aceia și-a și făcut bietul bețiv despoiat de toate bunătățile ce le-a avut — următoarea elegie:

*Foaie verde păpădie
Arde-te-ar focu beție
Că rea ești la vitejie
Mă făcuș din om bogat
Să ajung a fi argat.*

Câți bogați au sărăcit și flămânzesc, câți oameni

în bune condițiuni materiale, au ajuns la straița cerșitorească; câte caractere blânde s'au făcut duhuri de ceartă — și câți oameni tari și sănătoși nu și au ruinat sănătatea și forța trupească în urma patimei afurisită a beției, care lipsește pe om de minte și de toate bunurile ce le-a primit dela Dzeu, și le a câștigat cu trudă, ori-că le-a moștenit dela părinți.

Au nu avem oare destule exemple de trista esperință, că bețivul, pe lângă sinuciderea lui trupească și sufletească, mai duce o vieată imorală, destrăbălată, petrecută în lenevie, în ceartă, în bătăi până-ce în urmă risipindu-și averea și bunurile sale, risipindu-și sănătatea și toată onoarea, ajunge de disprețul lumii și în cea mai neagră mizerie — și duce cu sine totodată și vâltoarea nefericirii sale eventual și o întreagă familie, pe femeea și pe copiii săi, cari nu poartă vina pentru soartea cea blăstămată ce le-a creat-o un soț ticălos și un tată netrebnic.

De aceea s'au și născut în gurile multor soții următoarele jeluiri și blăstămuri asupra soților lor ticăloși și bețivi:

*Decât cu un om bețiu
Mai bine să mori de viu.*

*Frunză verde de măsline
Nu gândi că-i trăi bine
Cu bărbatul care-i câine.*

*Foaie verde lemn uscat
Imi vine bărbatul beat --
Și încă cu capul spart.
Tare-i nătărău
Bărbățelul meu
Bată-l Dumnezeu.*

*Bată-l Dseu să-l bată,
Pe cel ce a sis vr'odată,
Că beutura-i curată.
Tu o beai că e ușoară,
Ea te 'mbată, te omoară.
Tu o beai să-ți fie bine
Ea te face de rușine,
Tu o beai să te 'ntărești
Ea-ți dă straița să cerșești.*

Dar omul beat nu aude nici plânsul femeii și nici vaetele copiilor, căci mintea lui e întunecată și sămțămintele lui mai degenerate decât în cel mai bestial criminal.

Dacă însă s'ar mulțumi beția numai cu atâtea jertfe și dacă consecințele ei s'ar mărgini numai la scenele războinice din familie, la sărăcia și la mizeria celui pățimaș, pare că nici n'am avea motiv de atâta îngrijire. Dar afară de aceste nenorociri, mai sunt și altele mai mari și mai dureroase. *Bolnavii spitalelor, cuprinși de diferite morburi mentale și sufletești, în cea mai mare parte sunt jertfele beției.* Beția este cea mai productivă patimă, prin care să slăbește și să vatămă moralitatea individuală și publică, care este temelie și tăria societății și a popoarelor. *Penitențiarul temnițelor și toți răufăcătorii crescuți în sânul societății omenesti, sunt victimele beției și uneltele diavolului, care împedecă lățirea și întărirea împărăției lui Dumnezeu între oameni.*

Crimele celea mai mari și îngrozitoare din viața privată și publică, sunt săvârșite în starea de beție. Traiurile cele rele în familie, divorțurile și ruperea atâtor legături sfinte și de interes reciproc, în cea mai mare parte se reduc la cauza beției și a vieții necum-pătate.

Da, căci *bețivul e brutal, arțăgos, furios* și slăbește toate legăturile familiare, după cari urmează divorțurile și mizeria copiilor rămași fără părinți, desmoșteniți, părăsiți și desbrăcați de toată iubirea părintească. Și apoi cine oare n'a văzut casa unui țăran bețiv? Un potop de mizerie. Toată casa-i un cuib infectat: murdară, descoperită și demolată; vatra-i spartă, masa-i ruptă, uși fără țitini, ferestri fără de sticlă. Iar în curtel totul e pustiu; nu-i un pom, și nu e gard, nu-i grădină, nu sunt hoare, nu-i nimic. Copiii goi, neîmbrăcați, zdrâmțoși, murdari, nespălați și flămânzi, căci tot ce a avut bețivul a dat la birt, a dat pe beătură. Și așa cu drept cuvânt și cu durere în suflet putem zice, că *bețivul, pe lângă rachiu, mai bea lacremile, sângele și vieața soției și a copiilor săi*. Și, o Doamne, oare câte căși de ale țărănilor noștri bețivi nu vor fi arătate aicea în această icoană? Și cât adevăr nu măi grăește gura bietului pățimaș, când de pe ruinele fericirii sale zdruncinate de beție cântă:

*De când beau rachiu de prună,
Nu mai port căciulă bună.
De când beau și de bucate,
Nu mai port cojoc în spate.
De când stau în birt la masă,
Nu mai am noroc în casă.
Și de când mă cheftuesc,
Toți copiii-'mi flămânzesc.*

—
*De când beau rachiu de prune
N'am în casă sile bune,
De când îndrăgii beția,
D'atunci m'o lăsat soția,
D'atunci n'am cămeși spălate —
Și în casă vântul bate.*

*

Leacul se aplică acolo unde e rana. Omul strigă atunci când simte durere, — așa și noi, vorbim despre

beție, și simțim adevărată durere, când constatăm cu multă îngrijire, că acest vițiu omorător, acest flagel neîndurat bântue și în poporul nostru românesc. Patima beției a cuprins și pe oamenii nostri și rana cea mortală începe a se lăți și a infilția întreg corpul societății noastre, amenințând cu decădintă și cu moarte morală pe un popor, căruia poetul cel inspirat i-a profetisit viitor de aur. Eu nu fac profetie, dar experiențele triste pe toți ne pot îndreptăți a trage la îndoială sosirea viitorului de aur al poporului nostru, dacă nu se va lăsa de patimile sale și dacă nu va practica în viața sa virtuți, spre a să întări, a se înălța la o lumină, la o vază și la o bunăstare de cari e vrednic un popor dornic de un viitor ferieit.

Cei pe față nu poți ascunde. De păcatele noastre dejaba ne rușinăm dacă nu arătăm îndreptare. De aceea să recunoaștem, că *poporul nostru e un popor alcoolic*, în care patima beției, cu toate urmările ei triste, a prins rădăcini adânci și trainice. Și din păcat păcat se naște; iar răsplata cea dreaptă și sigură a celor ce în păcate își tângesc viața lor fără nădejde, este *moarte morală*.

Beția duce și pe poporul nostru la sărăcie și la toate urmările ei de stricăciune morală. Și acest *făt blăstămat al beției, adică sărăcia*, își inflige ghiarele sale mai ales în poporul nostru *agricol*, care este și ar trebui să fie *tăria și nădejdea existenței noastre naționale*.

*

Multe rele au trecut peste neamul nostru. Prin multe încercări grele și de tristă pomenire a trecut bietul. Luptatu-s'a cu horde barbare și cu vrăjmași fără de număr — și toate au trecut fără de urmă;

toți s'au dus cu rușine, căci Românul rabdă, iar în bătălie e plin de vitejie cel-ce șapte vieți are în pepu-ți de aramă.

Dar de când a venit rachia, și de când oamenii nostri s'au dedat la patima beției, Românul slăbește pe zi ce merge. *Slăbește în sâmtămintele sale religioase și morale; slăbește în virtuțile moștenite de la străbuni, slăbește în bunăstare, slăbește în onoare și în vază și slăbește în toate prvințele și pe toate terenele de viață și de luptă pentru trai și existență.* Și nici un viitor nu poate nădăjdui, dacă nu se va lăsa de patima beției, ce ca un flagel pustiitor ruinează, surpă și devastează ori-ce fericire și ori-ce vieată.

Fraților, nu voi mai insista asupra dezastrelor ce le produce păcatul și patima beției. Le știe tot omul. Le știu și le simțesc însuși bețivii. Și totuși beau. Beau mult, prea mult. Beau până se 'mbată, până se face din om neom, până se desbracă de chipul și de asămănarea lui Dumnezeu și se îmbracă în chipul celui mai murdar și mai ticălos dobitoc și fiară sălbatecă. Dar de ce să nu bee oare, când toate ființele din natură beau. Au numai omul să ducă dorul bieteii beuturi? Poetii zic că bea și soarele și luna :

*Când soarele se 'nalță,
Din mare, apă bea.
Se sice, că și luna,
Din mare bea și ea.*

*Deci când natura toată
Să bea s'a învoit,
De ce atuncea nouă
Să bem ni-ar fi oprit ?!...*

Beau plantele, beau animalele, bea soarele și luna, beau toate, — de ce să nu bee omul? Bea și

el și bea în toată vremea. Beau tânării și bătrânii, vara să se răcorească; iarna să se încălzească; ziua să se întărească, seara să se veselească. Beau la botezuri de bucurie, și la moarte ca să-și aline durerea. Beau la logodne, la nunți, la praznice și la sărbători. Beau la toate petrecerile familiare și publice; beau la cea cu scop de „*benefacere*“. Beau după ori-ce afacere bine reușită și după ori-ce târguială, urmează aldămașul.

Dar apoi la alegeri! Dvoastră știți ce beătură strajnică nu se mai trage. Beau muncitorii ca să-și capete putere și beau lenoșii ca se le treacă vremea. Beau țărani și beau domnii și beau toți oamenii de ori-ce profesiune. Beut-au patriarhii și prorocii; beut-au apostolii și sfinții; beut-au și beau împărații și stăpânitorii tuturor popoarelor. Și beutura e în strânsă legătură și cu religia. Beut-a însuș Mântuitorul Christos. În legea creștinească, liturgia, cel mai sfânt serviciu Dumnezeesc, se face cu pâine și cu *vin*. La cununie tânărilor li-să dă vin. Mortul să stropește cu vin.

Prorocul David a zis că „*vinul veselește inima omului*“. Dar apostolul zice să *nu ne îmbătăm de vin, căci în acela este desfrânarea*. Va să zică *beutura nu e oprită de legea noastră creștinească, dar e oprit abuzul de beătură, e oprită patima și păcatul urât al beției*.

Mântuitorul Christos nu numai că nu a oprit pe oaspeții nunții din Cana-Galileei a bea, ci din contră, gătându-li-se vinul, li-a făcut lor vin din apă. Așa dar *nici Isus Christos n'a oprit beutura la vreme și la privilegiuri date de voia lui Dumnezeu, dar a oprit a ne îmbăta de beături și a ne ruina viața în beție și în orgii păcătoase*.

Beut-au dar și beau toate ființele din lume.
In urmare de ce să nu bea Românul. Bea și el
și bea de toate căci:

*De-ce beau la vinișor
D'ata mi mai vinișor —*

zice și să laudă în buna lui dispoziție ce o
sîmte când i-se urcă căldura în urechi și sângele în
obraz. Iată de altmintrelea câteva cântece populare,
prin cari se exprimă nesațul Românului de a bea și
inclinarea lui spre alcoolism și beție.

*Omul cu inimă bună,
Intră 'n crișmă și se 'nchină,
Ca să-'și facă voie bună.*

*Omul cu inimă rea,
Intră în crișmă și bea
Ca să-'i treacă voia rea.*

Și chiar din cântecele ieșite din gura poporului
să vede, că el, adecă poporul, recunoaște că e vițios
(pătimaș) și că mai bucuros bea în birt chiar și pe
datorii decât să lucre cu diligență.

*— Hai nevastă la prășit!
Dar bărbate! ai nebunit? [?]
Nu vezi că m'am bolnăvit!
— Hai nevastă la beut!
Mulțam Doamne! mi-a trecut,
Mergi nainte că te-ajung.*

sau alta:

*Din furcă și din chercchef
Cine dracu-'și face chef? [?]
Dar din dețl și din litră
Toată lumea-'i veselită.*

.

*Scoate, scoate la păhare...
Când la plată — n'am parale
Și când mai cerui pe masă
Afară cu pumni mă scoasă.*

Românul bețiv își bea și moșia și tot ce are le
dă birtașului pe rachie. Așa ne mărturisește cânte-
cul popular:

*Beu-i Luni și beu-i Marți
Beu-i preț la patru vaci,
Beu-i Mercuri, beu-i Joi,
Beu-i preț, la patru boi.
Beu-i astăzi, bevoiu mâne,
Beu-i patrușeci de sile.
Beu-i prețul murgului,
Nu știu sațul vinului.
Beu-i preț la șapte cai,
De vin nu mă săturai.
Beu-i preț la șapte iepe
De vin nu mă pot pricepe —
Dă-mi să beau, căci mor de sete!*

După-ce și-a beut avutul și banii, bețivul nu se
oprește ci-'și dă pe beătură chiar și cămașa de pe el.

*Frunză verde busuioc,
Am avut un biet cojoc,
L'am lăsat în birt sălog.
Frunză verde romoniță
Am avut și o șubiță —
Și-am dus-o la birtășiță.*

Iar când cel căzut în patima beției a ajuns de
și-a cheltuit averea și banii, degenerează până la sta-
rea, în care se face capabil a atenta la binele și la
avutul altuia — fură:

*Frunză verde de răsură,
Cine bea fără măsură,*

*Să duce prin sat și fură
Și tot dă pe beutură.*

Une-ori apoi Românul își dă samă de răul ce și-l pricinuește prin beutura necumpătată și atuncea să jeluște astfel:

*Arsă-te focul pălincă
Cum mă facuș de nimică.
Eu beau vinul că e bun
El mă face om nebun.
Eu beau rachia că-mi place,
Ea de râs lumii mă face.*

Și văzând cum în urma beției îi iese sărăcia prin căciulă, ori-că beutura îi ia chiar și cojocul din spate — astfel să plînge:

*De când beau rachiu de prună
Nu mai port căciulă bună
De când beau țui de bucate
Nu mai port cojoc în spate.*

Iar altădată, când beția a adus ceartă, neînțelegeri și ură între cel bețiv și între familia sa, când să vede părăsit de soție, cu casa pustie și cu copiii flămâzi și zdrăntoși, bietul Român bețiv să jeluște astfel:

*De când beau rachiu de prune,
N'am în casă zile bune;
De când îndrăgii beția,
D'atunci m'a lăsat soția;
De când stau în birt la masă,
Numai am noroc în casă;
Și de când mă chefuiesc,
Toți copiii-mi flămânzesc.*

*

În aceasta v'am arătat în general relele ce le provoacă beția, acest păcat și această patimă urâtă,

care în consecințele sale, să răzbună iute și amar asupra acelor nefericiți, cari au făcut prietenie cu acest diavol.

Cu acestea însă n'am isprăvit. Indată vă voiu conduce și prin alte locuri, *prin temnițe și prin spită-luri, pe unde zac jertfele acestui flagel și morții cei vii ai societății omenești, ca să vedeți acolo muncile iadului, cu cari beția răsplătește și încoronează pe nefericiții, cari de bună voie s'au pus în a ei stăpânire.*

Ne plângem de greutatea timpurilor; de sarcini și de multe alte năcazuri. Dar nimenea nu să în-treabă de cauza trecerii rând pe rând a moșiilor noastre în mâinile străinilor, cari trăesc în aceleași timpuri ca noi, poartă aceleași sarcini și să luptă cu aceleași năcazuri ca noi!

Străinii să întăresc, Românul pier. Și *cel-ce eri era stăpân în casa și în moșia sa, astăzi e umilitul ce-lui ce-'i stăpânește avutul.* Atunci Românul, recunoscându-și păcatul și cauza decădinței sale morale și materiale, începe a să jelul, și a blăstăma pe „*cel ce-a făcut crîșma 'n drum*“; iar străinul zimbește și să 'mbuibă cu temperanță în cuibul cel cald, în care bețivul nu s'a simțit bine.

Părinții nostri ne-au lăsat ceva moștenire. Dar bețivii *ce vor lăsa oare fiilor lor? Lacremile și blăstăm-ul, căci au lăsat pământul și casa, boii și plu-gul să treacă, să se ducă în datorii făcute în cea mai mare parte pe băutura, în birturi. Să vedem acum și:*

Efectele stricătioase ale beuturilor spirituoase în special asupra organismului omenesc.

Din esperință putem cunoaște, că beuturile spirituoase își eserciază efectul lor mai ales și cu mai multă putere asupra acelor organe ale corpului, cari, amăsurat profesiunei de viață, ori amăsurat ocupațiunei zilnice a omului, sunt mai mult forțate la activitate și mai mult supuse ostenelelor. Așa d. ex. intelectualii, cari muncesc cu creerii și să ocupă cu lucruri spirituale, în urma beuturii vor simți oboseli mentale, tâmpirea inteligenței și slăbirea memoriei etc.; iar cei ce lucrează cu puteri fizice sau trupești, vor simți obsirea și slăbirea membrelor puse în lucrare.

Dar să vedem în special ce influință stricătioasă au beuturile asupra organismului omenesc, și cari sunt morburile ce le produce beția, acest vrăjmaș al omului, care cu încetul, dar cu pași siguri, îl duce la peire.

Celea mai văzute, celea mai dureroase efecte ale beuturilor spirituoase se arată asupra *sistemului nervos* al omului, deșrădând ființa cea creată după chipul și după asămănarea lui Dumnezeu, la cea mai jalnică stare de animal. Au nu este bețivul cea mai deplorabilă ființă, când în starea lui de biție îl vedem lipsit de minte, de judecată, de voință liberă și de toată demnitatea omenească.

Desprețuit de ai săi, ajuns de răsul lunei și de batjocura copiilor de pe strade. Bețivul rămâne rece și nepăsător la plânsul de foame al copiilor săi, la jelea și la mizeria adusă de dânsul în familia și în

casa care-l adăpostește. Și nu este sfat înțelept, nu este rugăminte caldă, care să-l poată abate dela calea ce-l duce la peire și dela păcatul ce-l omoară trupește și moralicește. Nu, căci simțul moral al bețivului este stâns cu desăvârșire din sufletul lui și e perschimbat în *duh de ceartă, de luptă și de războire* cu tot ce i-se opune. — Au n'ați văzut cazuri, că oameni blânzi și de cinste, prin beție s'au prefăcut *certăreți, războinici, hoți și criminali*? Și n'ați văzut oameni, cari în beția lor, perzându-și ori ce simț de rușine, se dimit la fapte urâte și scandalizătoare, de cari ar roși și s'ar ascunde, dacă beutura nu li-ar fi întunecat mintea și dacă nu li-ar fi stâns din sufletul lor chiar și cel mai din urmă sâmt moral și de conștiință. Dar să ne mai aducem oare aminte și de bătăile, de certele și de scandalurile celea nesfârșite ce le provoacă bețivii prin birturi și prin toate locurile, unde întâlnirile se fac la rachiu, și unde petrecerile se încep cu bețură?

Rar să întâmplă, că o beție începută cu gândul de a se veseli, să nu se sfârșească cu ceartă, cu bătaie, ba poate chiar și cu ucidere sau cu alte crime de felul acesta. Și nu sunt rare cazurile, că un om plecat de acasă la birt, cu gândul de a se veseli un ceas-două, ajunge în vre-o temniță, unde trebuie să-și petreacă restul vieții, pe carele — dacă ar fi încungiurat birtul și răchia, — l'ar fi putut petrece fericit în casa și familia sa.

Vor zice unii că beutura — tâmpind judecata — face pe om să-și mai uite de necazurile și de durerile cu cari îl copleșește lupta cea grea a vieții. Aceasta credință e desmintită de esperință. Cei-ce vor să-și curme viața, întâi aleargă la alcool, și trag colea o

beție, dar nu pentru ca să-și uite năcazul, ci pentru ca să prindă curaj de a lua arma, și de a deserta dela datorința de a să lupta pentru traiu. Dovada este faptul, că afară de cei alienați, sunt foarte puține cazurile de sinucideri comise în stare de trezvie.

Nu beutura, ci lucrul, diligența și distracția folosite este ceea-ce mângăe pe om în suferințe și-l întărește în luptele sale cu năcazul vieții. Esperința și la acest punct ne dovedește, că cei-ce au muncit mai mult, aceia au trăit mai mult, mai bine și mai fericiți, decât cei-ce puțin au lucrat și mult au băut.

Dar să amintim și câteva morburi ce le produce alcoolul, în organismul celor bețivi. Sub influința păgubitoare a acestui venin consumat cu nesăț, creerii bețivilor sunt pururea tulburați, și la cea mai mică suferință le produce *delir* (aiurare, nebunie) și alte alterațiuni (stări bolnave) de creeri, cum sunt: *halucinațiunile* (tot felul de fantazii neînfrânate, — cum se zice „cai verzi pe păreți“; închipuirea esagerată a bolnavului, că vede lucruri și fenomene neesistente, fantoame); *monomanie* sau *ideile fixe* etc. Ori-dacă vre-o altă boală nu termină zilele bețivului, acest rob al patimei sale, desigur că se va sfârși cu *deliriul tremurător* (delirium tremens), cea mai îngrozitoare boală de creeri produsă de influența stricăcioasă a beuturilor spirituoase.

Dar nu numai sistemul nervos al organismului, ci și *sensibilitatea* e supusă în acelaș grad la o mulțime de morburi produse de influința alcoolului. Sensibilitatea bețivilor — chiar din cauza tâmpirei sistemului lor nervos — este acuş tâmpită cu desăvârșire, acuş pronunțată din cale afară. În unele cazuri, bețivii sunt nesimțitori la ori-ce durere, iar în

alte cazuri, sunt teribili de supărăcioși, chiar și la cea mai neînsemnată atingere.

Afară de acestea stări bolnăvicioase, bețivii sunt foarte puțini rezistenți la ori-ce boală. Și aceasta lipsă de rezistență se datorește faptului, că organismul lor — funcționând sub influința escitătoare a alcoolului, — îndată ce acest stimulent îi lipsește, întreg organismul cade într'o molipseală, din care numai alcoolul îl poate scoate iarăș.

Este oare om, care să nu fi auzit pe bețivi lamentându-se, că în dimineți și pe nemâncate, și până nu și-ar fi luat păharul ori păhărelele obicinuite de rachiu, sâmtesc un fel de greață și amețeli, cât abea pot să stee pe picioare. Și îndată ce și-au luat porțioara de rachiu, recapătă o putere, după, care de și urmează o altă lăncezală și o oboseală, — bețivii totuș o datoresc efectului binefăcător al rachiului.

Urmând acest raționament și aceasta rețetă, și sporind mereu cu păhărelele, nu va trece mult, până când bețivului îi va slăbi întreg organismul; iar mânilor și picioarele lui vor abzice ori-ce serviciu, după care apoi urmează *mizeria și decădinta*.

Dar beuturile spirituoase au o influență stricăcioasă și asupra *vederii și a auzului*. E fapt în genere observat, că cei-ce consumă multă beătură spirituoasă, încă din tinerețe sufăr mult de dureri de ochi și în grabă li-se slăbește vederea.

De aceea nu putem condamna cu destulă asprime obiceiul păcătos, introdus la unii țărani de ai noștri, de a *da copiilor rachiu ori altfel de beătură spirituoasă* sub cuvânt că de aceea ar prinde putere.

Pe lângă-că beutura strică stomacul copiilor, le mai produce tot felul de boale, cari duc în mormânt

atâtea vieți gingașe și nevinovate. Iar dacă au norocul a scăpa cu viață, rămân adeseori chiori; și dacă nu vor orbi cu desăvîrșire, la tot cazul că le vor rămânea vătămate celea mai scumpe senzuri de viață — ochii.

Aproape în toate cazurile sau constatat, că bețivii trec iute din viață, *cu moarte subită* și între simptoame de asfisie (nădușală), care este cea mai eclatantă și mai palpabilă, dovadă, că alcoolul alterează și vatămă și *sângele omului*.

Din abuzul de beuturi spirituoase se produce și *hydropsia* (boala de apă) care consistă în umflarea corpului din pricina apei ce se strîmtoarește pe sub piele. Alcoolul mai are și aceea influință supărăcioasă asupra sîngelui, ca fiind *foarte dornic de apă*, cu care se poate amesteca în ori-ce proporțiune, îndată ce a intrat în sânge, îl sărăcește de apă și uscă toate vâenele prin cari trece. Din aceasta se explică și setea cea arzătoare ce o simțesc bețivii și crailicii după consumarea unei cantități mai mari de alcool.

Din cauza că alcoolul încheagă sângele și înțepenește vâenele în corp, împedecă în organism circulația cea regulată a sîngelui; iar din aceasta anomalitate se naște respirațiunea grea (nădușala) și baterile de inimă. Dar nu numai atîta, ci sub influința alcoolului *inima e predispusă a îngrămădi o grăsime*, care o împedecă în baterea ei normală și ușoară, pînă ce în celea din urmă încetează cu totul și produce moartea bețivului.

Beuturile alcoolice au influință păgubitoare și asupra *încheieturilor și a oaselor*. *Reumatismul*, aceasta durere violentă și intolerabilă, care să mută din loc în loc în corp, și să schimbă după tempera-

tură și period, asemenea este un făt, ce se naște din sângele alterat și înveninat de alcool.

Dintre toate organele corpului *stomacul* e în primul loc și cel dintâi espus influinței alcoolului consumat. În stomac rămâne mai mult timp focul și otrava alcoolului. Și din aceasta pricină stomacul își pierde puterea de mistuire, ceea-ce se probează și prin faptul constatat în toate cazurile, că *bețivii n'au poftă de mâncare, mânâncă foarte puțin și dacă mâncă, stomacul lor nu mistue.*

Mulți bețivi dimineța, când se scoală, au greață și iritațiuni de a vărsa și pe cari numai cu leac dela Ițig ori dela Morit le pot potoli — și beau dimineța rachiu, ca să-și spele greața, deși *alcoolul poate nici odată nu-și arată puterea lui otrăvitoare asupra omului pătimăș, ca tocmai dimineța, când stomacul e gol și când prin nimica nu e scutit de focul ce i-se dă ca să-l arză și de otrava ce i-se îmbie ca să-l omoară.*

Din stomac beuturile trec în *ficat* (maiu). În cazul când beuturile s'au luat pe stomacul gol, neavînd acolo nimica cu ce să se amestece, trec în ficat aproape așa cum au fost înghițite, și în asemenea caz, ficatul e espus boalelor în acelaș grad, ca stomacul. Ba din cauza constituției sale și a funcțiunei ce îndeplinește ficatul în organism, boalele de ficat produse de alcool, sunt mult mai grele și mai greu de vindecat, decât celea de stomac și în genere a le tubului digestiv.

Ficatul, întocmai ca și inima, sub efectul alcoolului adună grăsime până-ce în urmă nu-și mai poate îndeplini funcțiunea. Tot așa și *splina* sub

influența alcoolului se congestionează (strâmtorește), se umflă, și produce dureri nesuferibile.

Urmează *plămânile* cari, din cauza beuturilor spirtuoase, adeseori sunt espuse la boale grele și chiar mortale. Oftica, cea mai teribilă boală trupească, e prima între celea mai frecvente morhuri produse de alcoolism în corpul omenesc. Medicii spitalelor din toate țările alcoolizate arată prin date statistice, că tuberculoșii internați în spitaturi, în cea mai mare parte sunt victima beției.

Să știe că bețivii adese-ori doborâți de puterea îmbătătoare a spirtului, dorm pe drumuri și în locuri reci și nepotrivite; și din aceasta pricină, pe lângă alte morhuri, chiar și oftica (tuberculosa) încă se poate produce în ei cu înleznire. S'au văzut oameni tari și voinici, cari nici n'au avut de unde moșteni această boală îngrozitoare; dar sub influența beuturilor au căpătat-o ușor și căpătându-o odată, nici că s'au mai putut scăpa de ea înainte de a-i fi scăpat moartea cea iute și sigură.

*

Acestea și multe altele sunt efectele stricăcioase ale beuturilor spirtuoase asupra organismului omenesc.

Esperiența neavută însă că acestea efecte variază după mai multe împrejurări referitoare atât la beuturi, cât și la cei-ce le consumă. — Efectele și adecă boalele produse de alcool în organismul omenesc, variază 1. după felul și după calitatea beuturii; 2. după condițiunile între cari se află beutorii; 3. după constituția și temperamentul lor; 4. după profesiune; 5. după etate și sex; 6. după climă și după alte împrejurări.

1. După *natura sau felul lor*, beuturile fermentate, cum sunt *vinul și berea*, dacă nu sunt falsificate, fără îndoială că *sunt mai puțin vătămătoare decât celea destilate, adecă decât rachiurile*. Cu toate acestea și ele provoacă boale de aceeaș natură și tot atât de grele ca alcoolul. Se zice că beutura cumpătată nu e vătămătoare. Admitem; dar numai într'atâta, întru cât și anumite medicamente *numai în anumite cazuri și în anumite cantități* pot fi folositoare. Un păhar de rachiu poate folosi după mâncare d. ex. unui anemic (sărac de sânge), dar la un sânger, acelaș păhar poate produce apoplexie; și acelaș păhar poate fi vătămător chiar și pentru cel anemic, dacă sărăcia lui de sânge provine din vre-o boală de stomac, ori de ficat etc. Și tot așa un păhar de vin pentru cel cu arderi de stomac, va fi foarte vătămător, pe când altuia, cu stomac sănătos îi poate fi de folos.

Dar felul beuturii are mare influință asupra beutorului și în ceea ce privește *cantitatea de alcool*, ce o conține respectiva beătură. A bea un litru de rachiu, e mai periculos decât un litru de vin ori de bere; și tot așa este mai periculos a bea un păhar de rachiu de 25°, decât unul de țuică de 12°. Dar la tot cazul *cantitatea produce mai mult rău decât calitatea*.

2. Cât privește *condițiunile* între cari se află cel-ce bea, este o adevărată nenorocire obiceiul, în genere observat la poporul nostru, de a bea rachiu *des de dimineța și pe stomacul gol sau pe nemâncate*. O obișnuință mai periculoasă ca aceasta nici că poate avea un beutor. Dimineța stomacul fiind gol, alcoolul se absoarbe ușor și în câteva clipe mintea să întunecă, puterile scad și sistemul nervos rămâne peste ziua întreagă într'o stare de *agitație bolnăvicioasă*.

Puterea efectului beuturilor însă condiționează în mare măsură dela nutremântul și dela modul de viețuire a celor indeletniciți cu patima beției. Aceasta se probează și prin faptul constatat de esperință, că efectele beuturii nu sunt aceleași, sau cel puțin nu sunt de aceeaș proporție la toate clasele sociale. La cei bogați și bine nutriți de o parte, iar de altă parte liberi de agitațiunile vieții și a luptelor pentru traiu, alcoolul nu-și manifestă efectele sale nici așa de iute și nici în aceeaș proporțiune. Pe când la cei săraci, slab nutriți și pururea în luptă cu grijile și cu lipsele vieții: alcoolul își arată în grabă și în mod violent efectele sale, cari cresc mereu până la sfârșitul, care nu e departe.

Ori-cât de bine constituit și ori cât de sănătos ar fi însă omul, dacă va întrebuița fără cumpăt beuturile alcoolice — fie de ori-ce fel ar fi — mai îngrabă ori mai târziu, dar nu va trece mult până ce va trebui să cază învins.

De aceea nu putem din destul sfătul și îndemna pe poporul nostru, care în mare parte *economi și oameni săraci fiind, slab nutriți și pururea în luptă cu grijile, cu năcazurile, cu lipsele și cu sarcinile vieții, să se ferească de acest vițiu mortal și să se lapede de aceasta obicinuință nefericită și păgubitoare — în spețial pentru ei — atât din punct de vedere sanitar, cât și din punct de vedere al bunei stări materiale; iar în general, nefericită și păgubitoare pentru întreg neamul nostru, pe carele mult am dorî să-l putem vedea ridicat la virtuți și la vieață.*

3. Alcoolul nu produce acelaș efect asupra tuturor temperamentelor. — Cea mai proastă stare o pro-

duce la oameni cu temperament *nervos și sanguinic*. *Aceștia în beția lor se dimit până la acte de nebunie*. Dealtmintrelea bețivul de temperament nervos, deși sub diferite forme — dar tot la nebunie ajunge, de cumva nu l'a răpus mai îngrabă vre-o epilepsie, ori delirul tremurător, ori vre-o altă boală sau accident.

4. Acoolul atacă mai ales organele sau membrele, cari sunt puse în activitate. Unui muncitor îi vor slăbi mai întâiu mâinile; unui curier (care are să alerge) picioarele; iar unui intelectual, care lucrează cu spiritul, îi va slăbi priceperea, puterea de judecată și memoria. Cei supuși la lucruri mai grele, în consecință cărora inima lor trebuie să bată mai greu, sunt expuși la diferite boale de inimă, etc. Și cu un cuvânt: efectul alcoolului, deși nu se arată în aceeași formă și în același mod, este același, adică *vătămarea organismului și în speșial slăbirea membrelor sau a puterilor puse în activitate* la diferitele ocupațiuni sau profesii de viață.

5. Și dacă beutura este o nenorocire pentru omul crescut, cu atât mai mare nenorocire este *pentru copii*. Acestora dându-le beuturi și obicînuindu-i cu beutura, însemnează *a-i ucide ori a-i duce de vii în mormânt*. Căci, dacă organismul bărbaților desvoltați se alterează și se ruinează de efectele celea mortale ale alcoolului: ce să mai zicem despre organismul tînăr și nedesvoltat al copiilor.

De aceea cu toată *asprimea trebuie să condamnăm pe acei părinți rătăciți, cari s'au obicînuit a da copiilor lor beuturi spirtuoase, și cu toată puterea convingerii trebuie să le spunem, că a da copiilor rachiul ori altă beătură spirtuoasă este a-i*

ucide cu voia, ori de vor avea nefericirea să trăiască, este a-i îmbolnăvi și a-i neferici pe întreaga viață.

Uitați-vă la figurile sbârcite și îmbătrânite înainte de vreme ale tânărilor dedați la beutură! Uitați-vă la fețele îngălbenite, la ochii fără schintei de viață, la spatele gârbovite, la tipurile schilăvite și degenerate ale acelor, cari din tinerețele lor s'au supus păcatului, care desbracă pe om de demnitatea sa și de chipul și asemănarea lui Dzeu, — și văzându-i, nu va trebui să produc nici un exemplu.

Cât privește pe bătrâni — dacă s'ar face observarea, că bătrâni bețivi nu prea există, am răspunde că, sunt tot așa de rare cazurile, în cari poți afla câte un bătrân bețiv, cât sunt de rari bețivii cari ajung a fi bătrâni.

Pentru femei efectele beuturilor alcoolice sunt și mai funeste decât pentru bărbați. Din pricina temperamentului lor nervos, ele simțesc cu mai multă tărie durerea produsă de alcool. Și chiar din aceasta cauză mortalitatea la femeile alcoolice, relativ, este mai mare decât la bărbați.

6. În deosebitele clime și anotimpuri, efectele alcoolului arată o deosebire în aceea ce privește dauna ce o produc. Așa d. ex. sub climatele și în anotimpurile mai calde, din cauza că sângele este mai aprins de temperatura ridicată a aerului: alcoolul este mult mai periculos, decât în țările și în anotimpurile mai răci și mai temperate. Pericolul însă numai într'atâta se poate socoti de mai mic, în țările și în sezoanele răci, încât efectele păgubitoare ale alcoolului, de regulă urmează mai târziu ca în sezoanele cele calde; dar și aicea urmează de sigur și se arată în același mod

și în aceeași proporție. — Esperința ne formulează și între ast-fel de împrejurări concluzia adevărată, că alcoolul, în totdeauna și între ori-ce fel de împrejurări este periculos pentru cei ce-l consumă.

Alcoolismul sub răportul morbidității și al mortalității.

Tuberculoza (oftica) și morburile mentale.

După-ce în celea espuse până aci am arătat în genere că efectele stricăcioase și păgubitoare ale alcoolismului sunt *mizeria*, este la rând, să mai arătăm prin date, ca să știm, că în ce răport stă alcoolismul cu higiena — și adecă ce înfluiță au beuturile spirituoase și beția, atât asupra stării sanitare trupești, cât și asupra stării mentale a oamenilor.

Lăsăm să vorbească câteva celebrități medicale, ca mărturii, și se ne dovedească cu celea mai autentice date statistice, compuse pe baza cercetărilor și a propriei lor esperințe și convingere, că mărturisirea lor pe cât e de tristă atât e de adevărată.

Prof. *Brouardel*, la un congres medical pentru combaterea tuberculozei a făcut o importantă comunicare aratând, că *alcoolul este cel mai teribil factor al tuberculozei*. Iar *Lavarenne*, medic francez, s'a străduit a afla prin date statistice partea ce o are alcoolul asupra desvoltării tuberculozei. — O pildă: în anul 1885 s'a consumat în Franța 57.750 Hectolitri de *absinth* (cea mai tare beutură spirituoasă compusă din speții), iar în 1895 consumul a crescut la 182.565 Hectolitri. — Drul *Lavarenne* și-a însămnat cantitatea de alcool

consumată în fiecare district al țării și a comparat-o cu nrul morților de tuberculosă. Resultatul a fost uimitor: *Cu cât era mai mare cantitatea de alcool consumat într'un departament (district, cerc) cu atâta erau mai mari procentele cazurilor de moarte de tuberculosă — și viceversa.* Și esperințele personale, asupra tuberculosei la alcoolici și la familiile lor, au întărit pe Lavarenne în convingerea, că între tuberculosă și alcoolism este o conexiune primordială.

Statisticele făcute din partea comisiunilor diferitelor societăți pentru combaterea tuberculosei ne arată, că oftica bântue mai ales în acelea localități și la acei oameni, unde, și la cari e lătită în proporțiuni mai mari patima beției. Alcoolul merge mână 'n mână cu oftica. Și fiind-că influința fatală a alcoolismului se estinde și asupra urmașilor, s'a constatat, că în toate localitățile alcoolizate și în familiile alcoolicilor, mortalitatea copiilor e abnormal de mare și că cei mai mulți copii mor de tuberculosă sau oftică.

Bunge, medic din Bale, a făcut niște cercetări statistice foarte interesante asupra influinței alcoolismului părinților la copii. A luat adecă 600 familii în cari pe părinți i-a clasat în *nebeutori*, *beutori temperați* și în *alcoolici*, sau bețivi și a găsit că, cazurile de tuberculosă și de tulburări nervoase observate la părinți și la copii, se proporționau astfel: La *părinții nebeutori* tuberculosa s'a ivit în 3 cazuri la sută; la *beutorii temperați* în 5—10 cazuri la sută; pe când la *alcoolici* în 20—25 cazuri la sută. Iar la *copiii* celor *temperați* tuberculosa s'a ivit în 15—20 cazuri la sută și la copii celor *alcoolici* în 30—35 cazuri la sută.

În urmare a *combate alcoolismul este a combate tuberculosa*, cea mai cumplită boală ce stânge atâtea vieți înainte de vreme.

Dr. Jacquet într'un răport către societatea medicală a spitalelor din Paris — și publicat în Revista „Presse Medicale“ nrul dela 9 Dec. 1899, arată că din 4744 bolnavi 1450 de inși, adică 30 la sută au fost alcoolişti sau alcoolizați. Iar la acești 1450 de bolnavi cel mai frecuent morb a fost tuberculosa. Tot Drul Jacquet, împreună cu Dr. Barbier, a arătat în ședința dela 30 Iunie 1899 a aceleași societăți, că *dintre 100 de tuberculoși ce se presintă la consultațiile spitalelor din Pariz, 98 sunt alcoolici.*

În *Anglia* statisticele lui *Ogle* arată un tablou îngrozitor al pustiirilor ce le face tuberculosa printre persoanele, la cari abuzul de beuturi alcoolice este un viciu profesional.

Și din contră, mortalitatea și morbiditatea este cu mult mai mică în țările unde se bea mai puțin. Esemplul cel mai evident ni-l arată *Svedia și Norvegia*, despre cari *Jannes Nyte* din Manchester a prezentat la un Congres antialcoolic o statistică, în care arată, că în urma abstenenței populațiunii dela beuturi spirituoase într'un period de 20 de ani, media mortalității, în acestea două țări îndreptate la temperanță, este numai de 15—16 la mie adică *nici doi la sută*. — Se știe adică, că la începutul veacului al 19-lea, aceste două țări erau *cele mai alcoolizate și mai bețive din toată Europa* și atunci morbiditatea și mortalitatea populațiunii lor era mai mare ca ori unde. Dar în urma nenorocirilor ce curgeau peste poporul acestor țări, în consecința beuturilor spirituoase și a vieții decăzute: s'a auzit strigătul de alarmă al oamenilor de știință și mai ales apriga propagandă a lui *Magnus Hus*, începută pe la 1852 prin numeroase scrieri și conferențe, a îndemnat gu-

vernul acestor țări, ca să decreteze o lege și să iee energice măsuri de temperanță. Și roadele lor s'au și arătat, căci de atuncea și până astăzi *Suedia și Norvegia sunt țările de model din întreagă Europa* în aceea ce privește temperanța, morala publică și scutirea populațiunii de toate efectele funeste ale alcoolismului otrăvitor de trup și de suflet.

Un exemplu analog aflăm și în *Irlanda* pe la anii 1840, când preotul *Mathew* ducea o luptă crâncenă contra alcoolismului prin predicile sale. El a întemeiat și o societate de obstinență totală, care după 2 ani a numărat aproape 2 milioane de membri. Consumația de alcool în această țară, pe la anul 1848 era 55 milioane litri la an; iar după o perioadă de 5 ani și în urma luptelor antialcoolice, și ca succes al activității societăților de temperanță, consumația a scăzut la 25 milioane la an. Și în proporțiune cu scăderea consumației de alcool, au scăzut și mulțimea cazurilor de crime, de morbiditate și mortalitate, — iar trezvia, raporturile igienice și morale, bunăstarea și fericirea populațiunii creștea și se întărea.

În prov. *Cazan* din *Rusia*, majoritatea populației e formată din Tătari, un popor foarte credincios legii *Coranului*, care oprește strict aderenților sau credincioșilor sei consumarea de ori-ce fel de beuturi alcoolice.

În *Revista Stientifica* („*Revue Scientifique*“) dela 2 Febr. 1898, aflăm că mortalitatea anuală la Tătarii din aceasta provincă, abia este de 2 la sută, pe când la Rușii ortodocși, de aceeași credință ca noi, și cari întocmai ca noi abuzează de întrebuițarea beuturilor alcoolice, este de 5—6 la sută, adică de

2—3 ori așa de mare ca la Tătari, deși condițiunile de viață și de igienă sunt aceleaș pentru ambele popoară.

Acelaș esemplu îl găsim și în *România* d. p. unde poporul, la fel ca toți Români de pretutindenea, în genere abuzează de beuturile alcoolice, pe când *Evreii din aceasta țeară sunt foarte temperați*. — Și din această pricină Români, ori-că scad din gros, ori-că stagnează în privința creșterii numerice, pe când Evreii temperați se înmulțesc mereu, după cum se vede și din următoarele date statistice:

Populația țării românești, în perioada dela 1844—1859, adecă în timp de 15 ani, în care timp alcoolismul la Români abia era observat, *a crescut cu 846.100 suflete*, de și în acel period de timp a bântuit în țeară colera din 1848 acompaniată și de două invasiuni rusești.

Și cu toate acestea populația țării, în acest timp scurt de 15 ani, dar bogat în celea mai grele înecări. *s'a sporit cu aproape a 4-a parte din numărul total al locuitorilor de atuncea ai țării*.

Iar în perioada următoare de 15 ani, adecă dela 1859—1874 și *în care timp țara n'a fost bântuită nici de epidemii mai mari, nici de invaziuni străine*, totuș creșterea poporațiunei române a fost numai de 414.900 suflete, adecă nici chiar pe jumătate cât au fost în periodul de 15 ani de mai nainte. Și pentru ce oare? *Pentru-că s'a introdus în țară alcoolul și între oameni s'a lățit abuzul de beaturi*.

Scăderea nașterilor în progresul morbidității și al mortalității a mers alătura de progresul ce l'au făcut întinderea alcoolismului în țeară.

Din cele multe să producem numai o pildă și câteva date zdrobitoare de tot pentru noi, dar reclamate de trebuința de a arăta și a ne convinge, cât mai tare, că în câtă măsură degenerează poporul nostru, și se omoară pe sine prin abuzul beuturilor spirtuoase. Iată ce scrie d. p. Drul Șoneriu, medic în Târgul-Sulița din România despre starea decăzută în urma efectelor fatale ale alcoolului la Românii de acolo: „In Târgul-Suliță, județul Botoșani unde sunt stabilit ca medic — zice medicul Șoneriu — m'a uimit *disproporția mișcării populațiunei creștine și a celei evreești*, și nu știm care Român cu inimă cătră neamul său ar putea rămânea nemișcat față de următoarele cifre:

Comuna numită are 2.785 suflete locuitori — dintre cari 630 sunt creștini și 2.155 evrei.

Acești locuitori, în decursul anului 1893 au avut 79 morți, *dintre cari 42 creștini* (din cei 630) și *37 evrei* (din cei 2155). Și de unde nu, căci *de când mă aflu în acest sat jidovesc* — zice Drul Șoneriu — *n'am văzut nici un Evreu beat, pe când pe Românii de ambele sexe îi văd tăvăliți prin șanțuri și căzuți în drumuri și pe strade ca pe niște ființe desbrăcate de ori-ce simț și de ori-ce demnitate de om.* (Acestea nu le spunem ca să compromitem pe frații din România, ci le reproducem ca *adevăruri* și ca fapte constatate de un medic de acolo și persoană acreditată la care ne provocăm. — Când vrem să combatem păcatele noastre, nu putem ascunde urmările lor fie acelea ori-cât de compromițătoare ar fi pentru noi).

La noi, Românii din țara ungurească e tot așa. Intr'un sat românesc de câte 1000—2000 locuitori se

ingrașe și se îmbogățesc 4—5 birtași. Românii fac datorii pe beutură și moșioarele lor trec la Jidani. Ca Dr. Șoneriu ar putea scrie și medicii noștri dela sate.

Și cumcă numai rachiul e cauza tuturor nenorocirilor — urmează Drul Șoneriu — se vede și din faptul: că vizitând odată și într'o zi de sărbătoare celea **30 birturi din acel sat de 2700 de locuitori, toate erau pline de Români: bărbați, femei și copii de o potrivă.** Aicea se poate vedea apoi în toată goli-ciunea ei degenerarea fizică și morală, la care poate duce rachiul și beția pe om. Dar comerțul de rachiu saltă; crișmarii string la bani și la bogăție — iar Românul, Românul sărmanul! degenerază atât cu trupul cât și cu sufletul și pierе otrăvit de rachiul, dus la mizerie și omorît de patima sa.

De aceea spiritul cu drept se poate numi și „aqua vitae“ și „aqua mortis“ adecă *apa vieții și apa morții, căci dacă îmbogățește și dă viață celor ce o vând, duce la mizerie și la moarte cumplită pe cei ce o beau.* — Și precum degenerază, slăbește și pierе individul, așa vor degenera, vor slăbi și vor perî societăți și popoară sub efectul omorător al otravei ce se numește rachiul sau alcool, care este cauza și a scăderii popoarelor alcoolizate. Scăderea nașterilor și progresul înspăimântător al mortalității la popoarele alcoolizate, arată și probează în cel mai evident mod, că alcoolismul duce la peirea națiunilor.

Dar să mai arătăm câteva date relative la efectul alcoolului în răport cu starea sanitară a oamenilor.

Dr. *Peeters*, la un congres al asociațiunei medicilor a demonstrat prin date statistice, că alcoolismul este una dintre celea mai frecvente cauze ale *neburniei* paralitice (paraliză generală).

Asemenea și profesorii Șuțu și Obreja, în serviciile lor medicale la spitalul „Mărcuța“ din București au constatat, că majoritatea pacienților cu nebunie paralytică își dătoresc boala lor numai alcoolului.

Dr. Șuțu, șeful spitalului de nebuni „Mărcuța“, într'un op al său scrie: „Dacă vom socoti numai boalele mentale (nebunia) propriu zise, vom constata că 40 la sută din nebunii spitalelor, și-au căpătat boala lor din pricina beuturilor alcoolice.

Iar în raportul din 1892 al serviciului sanitar din România aflăm următoarele: Ospitațiile noastre de alienați nu ajung pentru adăpostirea celor smintiți..... și dacă cercetăm cauzele principale ale boalelor mentale, le aflăm în beție, adică în întrebuințarea beuturilor spirituoase în mod pătimăș și necumpătat.

În *Elveția* proporția alienațiilor alcoolici și a alcoolizilor cu tulburări mentale atinge cifra de 22—25 la sută.

În *Germania* proporția alienațiilor alcoolici e aceeaș ca în *Franța*. Dr. Baer într'un raport către al IV. congres antialcoolist ținut în Hays, arată următoarele cifre:

Dintre 12.288 bolnavi, la 2836, adică la 23%, cauza boalei lor a fost alcoolismul. Dintre 32.068 alienați (nebuni) internați dela 1888—90, adică în timp de 2 ani, 3550 erau atinși de delir alcoolic. — În unele orașe din *Germania*, proporția alienațiilor alcoolici ajunge cifra de 47—50 la sută.

La noi în *Ungaria*, una dintre celea mai alcoolizate țări, puțin sau ocupat cu studiul alcoolismului. Date statistice despre frecvența morburilor mentale și fizice cauzate de această patimă nu avem. Societățile antialcoolice, la cari ne-am adresat pentru obți-

nerea datelor ce am voit a le cuprinde în cadrul acestui studiu, nu ni-au respuns nimic. — Atâta însă știm, că și aicea ospitiile de nebuni și sanatoriile pentru tuberculosi dovedindu-se a fi prea puține se sporesc în toate părțile țării. Cauza morburilor nici aici, în această țară alcoolizată, nu poate fi altă decât alcoolismul, care influențează foarte mult creșterea numărului alienaților și în acelaș timp al criminalilor.

Atât pentru alienați, cât și pentru criminali s'a constatat, că proporția lor scade în *Șvedia* și *Norvegia* progresiv cu scăderea alcoolismului. Se poate zice dar: *Suprimați și închideți birturile, alungați beția și veți putea închide 3/4 a închisorilor pentru criminali și a caselor pentru nebuni. Iar în acelea familii și societăți și la acelea popoară, la cari din pricina alcoolismului a intrat mizeria, boala, crima și degenerare, va intra iarăș pacea, prosperarea, bunăstarea și fericirea!*

Alcoolul și morala publică

sau

răportul dintre alcoolism și criminalitate.

Să trecem la arătarea consecințelor alcoolismului și sub răportul moralei publice, și să vorbim ceva și despre efectele păgubitoare și triste ale abuzului de beuturi și din punct de vedere moral, ca să vedem în ce răport stă beția cu criminalitatea sau cu toate fărădelegile omenești.

Mărturiile și datele ce le vom produce sunt destul de elocvente; iar autoritățile, cari le-au pus în cunoștința noastră și în cunoștința acelor cari

cu inima îndurerată privesc la degenerarea trupească și morală a neamului lor, sunt vrednici de toată încrederea.

Iată câteva părți din răportul prezentat de Dr. P. Garnier la un congres penitențiar internațional ținut în Brüksela.

Din totalitatea cunoștințelor ce le avem până în prezent asupra cunoștințelor criminologice, produse de otrava alcoolică, reese — zice Dr. Garnier — că peste tot unde, alcoolismul e dezvoltat, se constată o creștere considerabilă de criminalitate. Și aceasta se arată mai ales în violențele contra persoanelor, în aten-tate și în crime sângeroase.

După toate statisticele publicate, influința alco-olului — deși cu graduri variabile — este atât de remarcabilă, — încât astăzi constituie una dintre ce-lea mai importante chestiuni sociologice, ce așteaptă a fi deslegată de prietenii umanității. Chestiunea s'a și impus în timpul din urmă atențiunii moraliștilor, sociologilor, criminaliștilor și medicilor.

Congresele de medicină, de antropologie crimi-nală, de alcoolism și de știința penală, au pus-o deja la ordinea zilei în discuțiile lor. În fine, de e-normitatea răului sau emoționat și puterile publice. Legislatorii celor mai civilizate țări au și încercat a lua oare-cari măsuri de apărare în contra acestui fla-gel. Măsurile luate însă, dovedindu-se de prea insu-ficiente, aproape în tot locul au rămas fără efect.

Astăzi, când insuficiența măsurilor luate e con-statată și văzută — trebuie întrebuintate toate mij-loacele ce ne pot sta la îndemână spre apărarea societății de această primejdie, ce zgudue țări și popoare în temelii lor.

Spre arătarea degenerescentei și a criminalității în raporturile lor cu alcoolismul, constatările medicale confirmă nefericirea, că alcoolicul sau bețivul lasă moștenire urmașilor săi, printre multe manifestatii de degenerescentă și *aptitudinea criminală*, ca una dintre celea mai frecvente ereziuni alcoolice. Pe cale ereditară, prin moștenire, alcoolul *produce monstri atât în chip, cât și în morală*. — Criminalul tinăr, criminalul instinctiv, de ordinar, este *fiu de bețiv*.

Din moment ce se știe, că beuturile ametoitoare produc *epilepsie* atât la beutori cât și la urmașii lor (căci din 100 epileptici 70 sunt copii de bețivi), de ce se ne mirăm oare, că beuturile spirituoase și ametoitoare dezvoaltă în om înclinarea sau tendința spre *violență*, o dispozițiune impulzivă și agresivă a caracterului, care este cauza atâtor *crime și atentate*.

Dar fiind-că nebunia produce crimă, și fiind constatat că alcoolul produce nebunie: rezultă, că tot *alcoolului i-se datorește creșterea criminalității*.

Răportul dintre cauza și efectul ce se vede între progresul alcoolismului și între întinderea nebuliei, este comparabil cu cel ce se obsearvă între beție și criminalitate. Statisticile ne arată și ne dovedesc acest adevăr crud. Să esaminăm câteva cifre.

În *Franța*, proporțiunea dintre criminalitate și dintre consumația alcoolului e stabilită la 50%, adică dintre 100 de criminali 50 sunt alcoolici. Iar după remarcabilul răport prezentat unui congres internațional penitențiar din Bruxela, de profesorul Claude, în ținuturile, unde abuzul spirituoaselor e mai mare, e mai mare și contingentul de criminali. La închisorile din *Poissy* dintre 2950 de penitențieri 2450, adică 72 la sută erau bețivi.

În *Belgia*, după ancheta lui Thiry, profesor universitar, din Liege, rezultă, că delictele de bătăi și răniri săvârșite în beție, de către penitențiarii din acel oraș, în anul 1895 au fost 66 la sută; iar în 1896 de 75 la sută.

La închisoarea din Louvain, după prof. Masoin, dintre cei condamnați la muncă silnică, 45 la sută erau alcoolici, iar dintre robii condamnați la moarte pentru diferite crime, 66 procente erau cunoscuți ca bețivi notorici.

Profesorul Dr. Delannois, afirmă, că după declarațiile directorilor de închisori din țările alcoolizate a aflat, că dintre cei inchiși pentru delict 75 la sută, datoreau condamnarea lor numai beției, adică abuzului de beuturi spirituoase. D. Morambert, un distins membru al academiei de științe din Paris, într'o statistică bazată pe documente autentice a dovedit, că din 3000 condamnați pentru crime 2124, adică 72 la sută sunt alcoolici și bețivi.

La Zürich, Otto Lang, un vechiu procuror general a însemnat particularitatea, că dintre 141 condamnați 125, adică aproape toți, au comis crimele lor în stare de beție.

În *Germania*, după o declarație făcută în parlamentul imperial de către deputatul Bendel, rezultă că dintre condamnații pentru omoruri și pentru ucideri 65% și dintre cei condamnați pentru bătăi și răniri 75 din sută și dintre cei condamnați pentru incendieri și felurite hoții 55 din sută sunt bețivi. — Iar de altă parte, medicul marelui stabiliment penitențiar din Plotzensee, Germania, stabilește, că dintre condamnații pentru tentative de omor 75 la sută, — iar dintre condamnații pentru rebeliuni și pentru alte delict

contra moralei publice și private 75 la sută au comis crimele lor în *stare de beție*.

La noi în *Ungaria* numărul criminalilor, cari sub efectul alcoolului au conturbat ordinea socială și au călcat legile, prin faptele lor criminale, ajunge cifra de 70 la sută. Aceste date autentice le scoatem dintr'un răport al procurorului reg. din Arad către ministrul de justiție, și din care răport trebuie să constatăm cu în-tristare, că alcoolismul are mare rol în cronica penală mai ales a comitatului Arad, care în mare preponde-ranță are populație română.

Iată de altmintea ce zice răportul procurorului reg. din Arad:

„Numărul criminalilor, cari au greșit în contra ordinii sociale și legilor sub impresia sugestivă a al-coolului, nu e mai mic decât 70%. Comitatul Aradu-lui poate, stă în privința aceasta în primul loc din Ungaria. În nici un loc nu să săvârșesc atâtea crime în proporție cu numărul locuitorilor, și nicăiri nu exer-cită alcoolul atâta influință asupra crimelor ca în păr-țile locuite de naționalități din comitatul Aradului. Acest fapt trist ni-l arată și statistica care adev-e-rește că 70% din cazurile criminale sunt a să atribul alcoolului“.

Profesorul Pellmann dela univ. din Bonn a făcut curioase cercetări asupra alcoolismului ereditar din punct de vedere al moralei publice, la o familie cu următoarea istorie înspăimântătoare:

O femeie cu numele Ada Jurke, după-ce a trăit ca o hoată și vagabundă, a murit ca alcoolică în cel mai înalt grad. Posteritatea ei a numărat 834 indivizi. S'a putut reconstitui esistența a 709 dintre ei, și iată rezultatele ce le-a obținut profesorul Pellmann: 106

erau născuți din părinți necăsătoriți; 142 erau cerșitori; 64 penzionari ai depozitelor de cerșitorie; 181 femei ajunseră prostituate; 75 au fost condamnați pentru crime; 7 pentru omoruri. Și pentru aceasta familie alcoolică și depravată, statul a plătit în ajutoare, pentru întrețineri în penitențiar și în spitaturi și alte daune cauzate de posteritatea acestei femei alcoolice, o sumă evaluată la mai mult de 5 milioane mărci.

În America (Statele-Unite) tot așa: 72 la sută dintre condamnări sunt datorite alcoolului.

În Franța și în România, în timpul mai nou și în urma alarmei date în contra acestui flagel al omenei, de toți învățații și de toți cei cu inimă pentru soarta și viitorul neamului lor, se constată scăderea alcoolismului și în raport cu aceasta scădere, se constată în mod îmbucurător și scăderea mersului progresiv de mai înainte al criminalității.

Resultă dar, că unde alcoolismul e întins și stăpânește societatea omenească, acolo la o proporție generală de 65% din cazurile de crime, agentul direct ori indirect al acestora este alcoolul.

Alcoolul și ereditatea

sau efectele alcoolismului asupra posterității.

— Copiii bețivilor. —

Decât toate efectele triste și păgubitoare ale alcoolului și respective ale patimei beției, cel mai trist și mai păgubitor este faptul și adevărul dovedit în atâtea cazuri, că efectele celea distrugătoare de organism și de viață omenească ale alcoolului — prin ereditare — se estind și asupra fiilor procreați de bețivi.

Nefericirea n'ar fi tocmai atât de mare, dacă la mijloc n'ar fi altă decât numai exemplul cel rău ce-l văd copiii pururea dispuși a imita faptele ce le văd la părinți; căci în acest caz, educațiunea ori alte împrejurări ar putea să-i scape de ispita acestui vițiu; dar din nefericire este altă cauză la mijloc, mult mai gravă și mult mai îngrijitoare decât pilda cea rea.

Un experiment simplu ne va arăta și ne va dovedi totul. Luați un ou bine fecundat și-l supuneți vaporilor de alcool și fiți siguri, că din acel ou ori că nu va ieși pui, ori că — de va ieși — va fi schilav (ogârșit).

Și e foarte firesc, căci vaporul de alcool, penetrând coaja oului, atacă și vatămă substanța din care ar avea să se producă puiul. Același lucru să produce și cu copiii bețivilor. S'au procreat și s'au zămislit sub influința alcoolului — și astfel organismul lor va simți lipsa de a se afla și de a trăi sub aceeași influință, sub care s'au zămislit. Născându-se cu organism alcoolizat, când vor ajunge mari și la etatea de a-și putea împlini poftele înăscute în ei, vor ceda inclinării și se vor supune vițiului care pentru ei s'a prefăcut în condițiunea nefericitei lor esistență.

Bea toată lumea, — nu-i vorbă, și nimenea nu se încearcă a împedeca lumea în cursurile ei. *Datorința celor chemați este a regula numai anormitățile observate în viața omenească, a îndrepta pe cei escesivi la trai regulat, și pe cei păcătoși la virtute. Nu enunțăm nici noi principiul abstenenței totale, având convingerea, că lupta ne-ar fi zădarnică și munca noastră n'ar produce rezultatul dorit. Nici copaciul nu se poate doborî cu o singură lovitură de săcure.*

De aceea noi ridicăm arma și cuvântul de cea mai aspră condamnare *în contra abuzului de beu-*

turi, în contra viciului beției, care ca un flagel îngrozitor să lățește și surpă celea mai tari temelii ale vieții omenești și care, în consecințele sale finale, produce degenerarea neamului și stângerea rasei.

Când oamenii beau cu nesăț și cu patimă, nimenea nu-și dă samă, că, în schimbul plăcerii amăgitoare ce o simte când își petrece în *orgii de beție*, pe lângă mulțimea relilor despre cari și până aci am vorbit, *va mai avea și blăstămul urmașilor săi.*

Groaza te cuprinde, când vezi pe mulți părinți alcoolici, cum înșiși ei își otrăvesc copiii lor, deprinzându-i cu beătură și pregătindu-le astfel, ca drept moștenire pentru viitor, nenorocirea lor, nefericirea familiei lor, a societății și a neamului de care se țin.

Dar să vedem că ce va deveni din „puișorul“ deprins cu beătură și ce va deveni din urmașii bețivilor, de cumva bunul Dzeu le va ajuta să trăiască.

Lăsăm să vorbească datele, să vorbească cifrele girate de celea mai celebre autorități medicale și de specialitate.

Unul dintre cei mai mari învățați ai Franței, Drul *Legraine*, în opera sa „*Degenerescence Sociale et alcoolisme*“, spune că a avut privilegiul să cunoască și să dea îngrijirile sale medicale la 215 familii de alcoolici. Și a observat, că din 814 copii ai acestor familii, 16 s'au născut morți, 37 s'au născut înainte de vreme, 121 au murit în curând după naștere. Deci 174 copii, adică a 5 a parte a copiilor născuți din părinți alcoolici, n'au avut parte de viață. Și dacă ne aducem aminte cât de răspîndit este alcoolismul în poporul nostru, trebuie să recunoaștem, că decreșterea numerică a poporului nostru se datorește *alcoolismului*.

Dar să vedem ce a constatat medicul *Legraine*, că s'a ales din ceialalți 640 de copii ai părinților alcoolici. 427, adecă mai bine de jumătate din numărul total de 814 au devenit și ei alcoolici cum erau nefericiții lor părinți; 60%, adecă iarăși mai bine de jumătate au fost degenerați, adecă tâmpiți și idioți; 134, adecă 14 la sută au devenit desfrânați și *nebuni morali*; 318, adecă 39 la sută au fost epileptici; iar 155, adecă 19 la sută au devenit nebuni. Iar prof. Dr. Demme din Berna a urmărit paralel 10 familii de alcoolici și 10 de temperați și asupra descendenților lor a constatat următoarele: *La cei alcoolici*: Morți în prima săptămână după naștere 25, idioți 7, nedesvoltați 5, epileptici 5, cu alte defecte 5, și normali 10. Laolaltă 57.

La cei temperați: Morți în lipsă de vitalitate 5, cu boale curabile a sistemului nervos 4, cu alte defecte 2, și normali 50. Laolaltă 61.

Va să zică dintre 57 copii ai alcoolicilor *47 morți și bolnavi*, — și *numai 10 normali*, pe cînd dintre 61 copii de temperați morți și bolnavi numai 11, iar *normali 50*.

D. Anton profesor de boale mentale din *Graz* în lucrarea sa „Alcoolismul și hereditatea“, spune că efectele cele mai durabile ale alcoolismului sunt a se căuta în *partea descendenței*. Intre beția părinților și între degenerarea copiilor sunt raporturi deja stabilite. Boalele sistemului nervos produse de beție se agravează trecând la posteritate. Otrăvirea cronică prin beuturi spirtoase a organismului părinților, tulbură dezvoltarea germenului și nefericește ființa lui după naștere.

Dar nu numai alcoolismul și beția pătimase are efect atît de trist asupra posterității, ci chiar și singur

alcoolul luat fără de cumpăt și în momente de bună dispoziție individuală.

Bezola, directorul unui azil de bețivi din Germania, în lucrarea sa „Cercetări statistice asupra rolului ce-l are alcoolul (nu alcoolismul) în producerea *idioției* (minții tâmpite)“, arată că în unele cazuri, părinți sănătoși și chiar abștinenți au dat naștere copiilor idioți, *procreați fiind în cursul unui chef accidental*. De aceea e o mare ușurință și un mare păcat contra fiilor, contra familiei, și contra posterității, când părinții, în decursul unui chef, sau într'o dispoziție agitată de beuturi ațâțătoare *fac uz de dreptul comuniunei de pat* spre împreunare sexuală.

Drul *Vaueleroy*, zice că copiii procreați de bețivi în *Dumineci* și după chefuri, după o mulțime de fapte bine observate, sunt aproape toți rachitici (boală englezască) epileptici și idioți. Aceste fapte constatate azi și de profani, au fost știute încă din antichitate. *Diogene*, cunoscând acțiunea nefastă a alcoolului asupra procreațiunei, zicea unui tinăr destrăbălat și desfrânat: „*Amice, tatăl tău te-a făcut fiind beat*“. Această expresiune veche, astăzi o putem auzi chiar din gura poporului.

Iar profesorul *D. Bezola* demonstrează aceasta prin statistici de copii concepuți în stare de beție și mai ales în timpul carnavalului, când sub influința beuturilor consumate pe la dese petreceri imboldul genital e mai escitat.

Dr. Moiel în revista „*Sănătatea*“ arată moștenirea ce o lasă un bețiv următorilor săi în următoarele: în *prima generație*: copiii bețivilor vor fi *imorali, stricați, depravați*, și *aplicați la escese alcoolice*, adică bețivi și fără nici un simț bun și moral.

In generația a doua copiii bețivilor vor fi bețivi cu patimă cu accese maniatice și de nebuni și cuprinși de paraliză (amorțeală, slăbie) generală. In generația a treia vor deveni hipocondrici, cu manie de persecuțiune și cu tendințe de ucidere sau sinucidere.

A patra generație e compusă din celea mai nenorocite ființe, de stupizi, de idiști și cu tot felul de slăbiciuni și morburii mentale. Cu acestea ființe nenorocite se stinge apoi familia și se ispășește în mod nevinovat greșala și păcatul comis de străbuni.

De aceea, astăzi, când se știe că părinții alcoolici sau bețivi dau naștere unor copii bolnavi, și când se știe că acești copii bolnavi, la rândul lor vor da naștere altor ființe și mai nenorocite, așa că familii, populațiune și rasă, degenerază cu iuteală: e datoria oamenilor de știință și a tuturor celor chemați a îndrepta spre bine moralul oamenilor, ca să dea alarmă, căci vrăjmașul e între noi și ne omoară; și e datoria poporului, ca să asculte și să urmeze sfaturile cele bune a celor ce-l îndreaptă spre bine și se luptă ca să-l apere de stricăciunea cumplită și de un păcat cel duce la moarte înainte de vreme.

Astăzi, când consecințele funeste ale beției sunt arătate oamenilor în cea mai adevărată și mai tristă lumină: este o crimă din partea tuturor aceluia, cari nu-și pot și nu vor să-și înfrâneze patima beției, ci își perd sănătatea, onoarea și avutul în crâșma unde beau și chefuesc chiar și pe cea mai scumpă contă a urmașilor lor: pe fericirea și sănătatea copiilor, a nepoților și a strănepoților lor.

Resimțându-se astfel alcoolismul cu o intensitate atât de mare și asupra posterității, de sine se stabilește adevărul, că alcoolismul duce d'adrechtul la dispa-

riția rasei. Dintre copiii alcoolizatorilor mare parte dispar în prima copilărie; iar cei-ce cresc devin alcoolici, epileptici, nebuni, hoți, etc. — și copiii acestora, adică a 3-a generație, vor fi idiști, degenerați și vor perii aproape fără descendenți (urmași).

Doctorul Legrain, la un congres antialcoolist, ținut în 1896 în Geneva, s'a exprimat astfel: „Un popor alcoolizat lasă urmași idiști, epileptici, alienați. Și cu un cuvânt este un popor ce se stânge. Un popor alcoolizat, care pierde $\frac{1}{3}$ parte din copiii săi, își pierde forța morală și vigoarea intelectuală, și în definitiv este un popor plecat pe calea de a dispărea“.

Când o bună parte din membrii unei națiuni sunt alcoolizați și astfel vor procrea stârpituri ca ființele nefericite de cari am vorbit, care poate fi oare soarta și viitorul unei asemenea națiuni decât stângerea și peirea totală.

*

Rămâne deci bine stabilit adevărul, că printre diferitele popoare și națiuni, acelea vor perii mai îngrabă, cari sunt mai alcoolizate. Iar viitorul este numai acelora, în sânul cărora nu bântue flagelul ce duce la moarte.

Din istorie putem cita exemple destule spre întărirea acestui adevăr.

O mare parte a popoarelor din Africa, America și Australia au dispărut sub acțiunea apei de foc, a apei de moarte, pe care cuceritorii din Europa li-au dus-o ca un dar al civilizațiunii, și i-au deprins a o bea.

Așa și-au pierdut și Grecii și Romanii puterea și strălucirea lor de odinioară, când s'a înrădăcinat și la ei alcoolismul și le-a creat epoca decădintei.

Dușmanii seculari și invaziunile nesfârșite ale barbarilor, au fost un pericol mult mai mic pentru acestea două popoară, cari erau fala anticității, decât alcoolismul, care le-a zdruncinat toată puterea și le-a întunecat toată strălucirea.

Dintre popoarele vechi numai Evreii au resistat acestui flagel omorător. Acest popor temperat, după mii de ani de esistență, nu numai că nu se stinge și nu dispăre nici astăzi, ci din contră, chiar și în mijlocul celor mai alcoolizate popoară, — *păstrându-'și cumpătul și ținând cu scumpătate opreliștea legii lor : se înmulțesc atât în condiții de igienă, cât și în condiții de bunăstare.* Și puterea de viață a acestui neam nu se poate datorî altei împrejurări, decât înțelepciunii lui de viață și temperanței lui în beuturi alcoolice.

Când constatăm acest adevăr nu putem fi învinuiți de filosemitism. Spre îndreptarea răului și în fața păcatului trebuie să arătăm virtuți, fie acelea practicate și constatate chiar și la Evrei.

Legi aspre contra abuzului beuturilor alcoolice au avut și Grecii și Romanii. Și câtă vreme le-au respectat, și câtă vreme și-au știut stăpâni înclinările spre abuz și desfrânare: au fost și ei în putere și în fruntea altor neamuri. Dar îndată-ce au necinstit legea; îndată-ce au lăsat frâu liber patimilor lor și s'au alcoolizat: opera de distrugere și de nimicire au și început — și s'au și terminat cu stângerea acestor două națiuni falnice și puternice din vechime.

*Sub aceleași legi vecinice ale fîrei suntem și noi!
Să ne aducem aminte!*

In resumat:

Alcoolismul — mizerie, boală, crimă și degenerare.

Din întreg tratatul acestor conferințe a-ți putut înțelege, fraților, că alcoolismul, adică beția sau abuzul de beuturi spirituoase, înainte de toate *lipsește pe om de minte și-l desbracă de toată demnitatea sa omenească*, preschimbându-și chipul și asemănarea sa cu Dumnezeu, într'un chip și într'o asemănare cu cel mai ticălos animal și cu cea mai spurcată bestie și fiară sălbatecă. Il face *arțăgos, certăreț, bătăuș, lotru și nesuferit* în familie și în societate. Cu firea lui schimbată de beție, și cu faptele lui neomenești săvârșite în beție, își ruinează sănătatea, organismul, și își slește toate puterile sale trupești și sufletești, cu cari l'a înzestrat Dumnezeu, spre a se putea feriți. *Își nefericește familia, strică moravurile și vatămă demnitatea societății omenești. Își cheltuiește averea, iar următorilor săi, în loc de bunăstare și în loc de condiții de trai bun și de esistență ușoară, le lasă drept moștenire, lacrimi, mizerie, rușine și eventual morburi trupești și sufletești, cari prin ereditare se derivă la toți descendenții bețivilor din generație în generație.* Și în chipul acesta *înfițiază sângele rasei, slăbește neamul de care să ține și îl împinge la stângere și la ruină totală.*

În cursul studiului de față am produs dovezi autentice, mărturii demne de crezământ și date statistice esacte despre efectele celea rele ale alcoolului asupra singuraticilor, asupra societății, asupra națiunii și asupra omenimei întregi.

Iar *ca resumat* al întregului, vom arăta, că toate efectele produse de flagelul alcoolismului sunt *mizerie*, sunt *boale*, sunt *crime*, a căror consecință finală *este degenerarea, este stângerea rasei, este peirea noastră desăvârșită.*

*

Calcululele și raționările cu cari ne vom întâlni mai la vale, ne vor arăta câtă risipă — numai de bani, să nu mai socotim și altele — se mai face cu beutura, și cât perde bietul om stăpânit de patima beției.

Să calculăm de fiecare om muncitor, nu mai mult decât 5 cr. sau 10 bani la zi, ce-i dă pe beutura, ceea ce de sigur că e sub calculul mediu ce se cheltuiește în adevăr și în general de fiecare persoană muncitoare, la zi. Această cheltuială, mică la aparență, face la săptămână (7·10)=70 bani de persoană, la un an (52·70)=36·40 coroane. Iar noi Românii toți suntem muncitori și — har Domnului — și beutori de beuturi alcoolice. Suntem o nație întreagă, din care fiecare membru muncitor risipește în fiecare zi câte 5 cr. sau 10 bani, și câte 36·40 cor. la an pe rachi. Și ce credeți câtă risipă fac împreună *numai* 100.000 de Români într'un singur an, cheltuind fiecare câte 5 cr. la zi? Nici mai mult nici mai puțin decât *3 milioane șase sute patruzeci de mii* (3,640.000) coroane *la an*; iar în 20 de ani, ceea-ce în viața unui popor este numai o clipă de timp, se face o risipă de *73 milioane*. Atâta cheltuiesc 100.000 de Români în timp de 20 de ani, dacă ar da nu mai mult, ci numai *câte 5 cruceri* la zi pe rachi. O sumă oribilă aceasta, care în multe chipuri și în multe forme ar putea să fie o bază, și un izvor nesăcat al prosperării și al înțărării noastre naționale atât în cultură, cât și în bu-

năstare. Dar dacă vom socoti, că dintre celea 9—10 milioane de Români, de sigur că vor fi cel puțin 2 milioane, cari cheltuesc nu mai mult decât 5 cruceri (10 bani) la zi pe rachiu!

Să nu ne facem însă iluzii copilărești cu astfel de socoteli mari și aruncate peste atâta sâlă de muncitori români. Să ne mărginim la o singură persoană care la an risipește pe beuturi spirituoase, adică pe otrava trupului și a sufletului său, 40—50 cor., în 20 de ani face atâta risipă, cu care și-ar putea cumpăra o moșioară, ca să aibă ce lăsa moștenire succesorilor săi, ori-că și-ar putea strânge niște parale, cari să-l cruțe la bătrânețe și în neputințele sale de starea cea ticăloasă, când omul trebuie să trăiască din mila altora. Și dacă cu astfel de cumpăt și cu astfel de calcul de economizare, ar trăi mulți oameni și muncitori, cari astăzi se plâng de sărăcie, să-mi credeți fraților, că toți ar putea trăi liniștiți și n'ar ajunge de povară pentru familia lor și pentru copiii lor, ci ar fi iubiți și respectați la bătrânețe și în neputințele lor. Pe când din contră, trăind necumpătat și risipindu-și avutul și câștigul lor cât de puțin, pe beuturi, toți îi vor urî, iar la moartea lor se vor bucura, că au scăpat de niște risipitori și bețivi, pe cari au trebuit să-i țină și să-i hrănească.

Să luăm acum de exemplu comuna noastră *Gyirok* cu *cel mai puțin 200* (din 2400 locuitori câți îi are) de oameni muncitori și fără avere, cari în fiecare zi fac o risipă de câte 10 cr. (20 bani) dați pe beătură. Banii risipiți de *acești 200* de oameni în cursul unui an ar face *14 mii șase sute cor.*, iar în 20 de ani ar face *3 sute de mii coroane, cu care sumă și-ar putea răscumpăra chiar și de 2-ori pământul, fără de*

care comuna întreagă tânjește și se luptă cu mizeria și cu lipsa de pâine.*)

Dar să vă arăt și mai eclatant, în mod și mai convingător risipa de bani și mizeria ce însuș poporul nostru și-o crează prin cheltuiala fără de cumpăt**) și în spețial prin risipa de bani făcută cu beuturile spirituoase.

Să ne luăm iarăș pe noi de pildă. În Ghiroc, după însași mărturisirea birtașilor din loc (ceea-ce nici odată nu atinge poate nici mediul, necum cifra cea mai mare și adevărată a încassărilor pe beuturi), banii încassați de ei din consumația de beuturi spirituoase de cătră țaranii nostri, o evaluează la 6 fl. (12 Cor.) în fiecare zi de lucru și la 25—30 fl. (50—60 Cor.) în zile de sărbători și Dumineci.

După aceasta evaluare și mărturisire a înșiși Jidovilor birtași: banii risipiți de oamenii nostri pe la 4 birturi din localitate în 283 zile de lucru (à 6 fl.) face 7012 fl. la an, iar în 82 zile de Dumineci și sărbători (à 25 fl.) face la an 8600 fl., și laolaltă 15 mii 392 fl., adecă 30 mii 784 cor. la an, pe când

*) Comuna Gyirok, curat românească, cu 2400 de locuitori, înainte de aceasta cu 35—40 de ani, din cauza unor manipulații inconștiente la comună, — a perdut izlazul comunal, vânzându-se la licitație publică. Acum acel pământ, fără de care locuitorii nu pot face nici un fel de economie de vite, — e de vânzare, dar comuna n'are bani să-l rescumpere. Comuna Gyirok, a perdut 900 de jugăre catastrale pentru o rată neglijată de 7000 cor.; iar prețul de vânzare al acelu pământ astăzi e circa 280—300 de mii de floreni (600 mii coroane).

(În timpul dela ținerea acestei conferințe până la publicarea ei în broșură, pământul din cestiune s'a și vîndut deja unui grup de străini.)

**) Poporul nostru, afară de aceasta, mai face risipă de bani și cu luxul, cu nunțile și cu pomenile, etc.

totalitatea contribuțiilor de toată categoria a comunei întregi, la an face numai 19—20 mii coroane.

Va să zică oamenii dau mai mult benevol, pentru spirituoase decât de silă, în contribuții. Și câte sute și mii de sate românești nu vor mai fi ca comuna noastră și ca oamenii din Ghiroc! Și totuși mai avem curagiul să ne plângem de sărăcie și de mizerie!

Adevărat că trăim în sărăcie și în mizerie. Dar cine ni-le aduce? și cine ni-le produce? Noi înșine prin patimile noastre — și nimenea altul!

Spre câte scopuri nobile și umanitare nu s'ar mai putea întrebuința atâta sâlă de bani risipiți pe rachiu? Și în câte moduri nu s'ar putea folosi spre ușurarea sarcinilor și spre îmbunătățirea stării noastre morale, intelectuale și economice! Și, o Doamne, câte lacrimi de durere nu s'ar putea șterge, câte suspinuri grele nu s'ar putea alina, câți săraci și orfani nu s'ar putea milui cu celea 30 de mii de Cor. date birtașilor, fără sâlă, fără execuție, pe rachiu și pe beuturi, numai de o singură comună, dacă cel puțin în 2—3 ani s'ar economiza și s'ar pune la o partel

Dar bine să vă însămnați fraților, că eu vorbesc numai de noi, de locuitorii din o singură comună românească și de o risipă făcută numai în cursul unui singur an! Dar ce să mai zicem când ne gândim la miile de comune românești, la poporul nostru întreg și la zecile și sutele de ani, de când ne-am obicinuit a abuza de beuturile cari ne-au făcut alcoolici, și cari ne împing la mizerie, la boale trupești și mentale, la fărâdelegi și la crime și în sfârșit la slăbirea vitalității noastre naționale și la peire.

Vedeți dar, fraților, cât ne costă pe noi otrava alcoolică. Dar nu-i numai atâta. Trebuie să știm că în

urma abuzului de beutură, organele noastre puse în activitate (mâni, picioare, creeri, etc.) slăbesc, și multe vor fi zilele pentru cari vor denega ori-ce serviciu declarându-se de bolnave și de neapte pentru a-și împlini misiunea. Și atunci lucrătorul va trebui să zacă până se va recrea și până vindecându-se își va recăpăta forța de muncă. Iar zilele pierdute fără de lucru sunt bani — și câștig — *perdut*, care desigur că va duplica suma oribilă arătată mai sus și dată pe beuturi. Și cu acești bani, cari sunt o *perdere reală* și o pagubă sămțită pentru ori-care lucrător, o Doamne, câte suferințe s'ar mai putea alina și în câtă măsură s'ar mai putea îmbunătăți soarta și traiul multor nefericiți!

Ei, dar un tată mizerabil și ticălos chefuește cu mizerabilii săi prieteni, pe când copiii lui și biata lui femeie suferă foame, frig și tot felul de lipse. Și ce capătă în schimb nenorocitul bețiv? *Otravă și boală în corp, îndobitocire în suflet, pierderea liniștei sufletești, a păcii și a fericirii casnice și ruina sănătății, a onoarei și a buneii sale stări.* Nu este limbă care ar putea exprima lipsesele, năcazurile, chinurile și lacrimile cele multe cât costă pe un bețiv necum-pătul și patima sa urâtă.

*

Bunul cel mai indispensabil și cel mai neprețuit al omului este *sănătatea*. Și aceasta condițiune indispensabilă a vieții nimenea n'o pierde așa iute și așa sigur ca cel-ce s'a dedat cu patima beției.

Morburile produsă de alcool în om sunt foarte număroase și felurite, căci aceasta otravă atacă întreg organismul corpului omenesc. Medicii de pe la spitale scot un strigăt de alarmă, văzând că cauzele morbu-

rilor de cari sufăr nefericiții internați ai ospițiilor, se datoresc alcoolului. Ei, medicii, spun, că 70—80 la sută din nefericiții, cari își termină esistența lor în spitaturi, sunt victimele alcoolului și respective a patimei beției.

Invățații arată, că alcoolul, în primul rînd atacă creerii și produce multe și felurite boale mentale la cei cuprinși de patima beției. Așa d. e. slăbirea inteligenței, a judecării și a memoriei, nebunii furioase, tâmpirea minții, melancolia, înclinarea spre sinucidere, delirul tremurător, mania uciderii, tremurul, paralizia și multe alte boale mentale și suflatești.

Cea mai frecventă boală mentală a bețivilor e deliriul tremurător (delirium tremens), care se manifestă în tremurarea și slăbirea tuturor membrilor, în năluciri, adecă în vederea de fanteame îngrozitoare. Cei cuprinși de această boală teribilă, săvîrșesc celea mai îngrozitoare crime; și când amenință cu moarte, ucid cu satisfacție de răsbunare ori-ce ființă nevinovată ce le-ar ajunge în cale.

Apoi beutura îndobitoceste pe om și din inteligent și îndemnatic, din curajos și din diligent ce era, îl face prost, neputincios, laș și leneș. Il face apoi rău, ca tată, ca soț și ca fiu, prost ca lucrător; inconștient ca cetățean, etc.

Vine un rău și mai mare. Trecerea efectelor rele ale beției prin ereditare, la posteritate, la urmașii bețivului. De când e lumea s'a observat, că copiii alcolicilor sunt degenerați și suferinzi. Sunt ființe lipsite de schinteia divină a inteligenței și incapabili de a face un pas pe calea spinoasă a vieții spre a-și crollor un viitor.

Și e firesc, căci un tată otrăvit și bolnav tru-

pește și sufletește nu poate da naștere decât la copii prăpădiți. Din coadă de câne nu se face sită de mătasă — zice Românul. *Copiii născuți din părinți alcoolici sunt ființe degenerate, niște ticăloși, cu înclinări rele înăscute în ei, și cari, ori-că vor deveni nebuni, ori-că vor deveni haimanale de stradă, hoști de drumuri, criminali și în urmă internați în temnițe unde-și vor sfârși nefericita lor existență.*

Pe lângă multele pilde și cazuri ce le-am produs la alt loc, aci mai producem una spre dovedirea acestui adevăr. Intr'un ziar medical cetim următorul fapt: „Un tată alcoolic avuse 7 copii. Dintre aceia, 2 au murit în convulziuni încă în frageda lor copilărie. Al treilea a crescut până ce a ajuns închis, fără speranță de vindecare, într'un spital de nebuni. Al 4-lea a devenit alcoolic și pentru fapte criminale a fost condamnat la 10 ani temniță. Al 5-lea era o fată. S'a măritat. Având un copil și-l'a ucis, iar pe soțul său l'a otrăvit și în urmă s'a sinucis. Al 6-lea a ajuns să fie condamnat la moarte, pentru omor. Iar cel din urmă a ajuns să moară în floarea vieții sale, într'un spital“.

În urma atâtor pilde scoase din zecile de mii de cazuri, nici un om cu minte sănătoasă nu va tăgădui influința cea nefericitoare a otravei alcoolice asupra nenorociților descendenți ai bețivilor.

Din numărul celor morți într'un an, 50 la sută sunt morți din cauza otrăvirii lor cu beuturi alcoolice. Și pe lângă multe alte pagube ce cauzează acest flagel țărilor și popoarelor, și aceasta, adică mortalitatea cetățenilor, încă este o pagubă enormă pentru stat și pentru națiune. Ținând samă de multele și diferitele morbiuri ce le produce alcoolul, ne putem ușor explica

golul cel mare ce-l lasă săcurea morții în rândurile celor ce fac abuz de beuturile spirituoase.

La izbucnirea unei epidemii, cum e tifosul și colera d. ex. celea dintâiu și celea mai număroase victime sunt alcoolicii. In timpul epidemiei din 1848, în *Glascow* (Anglia) s'a constatat, că dintr'o sută de oameni cumpătați numai 19 au murit de boala cea crudă, pe când numărul morților alcoolici de aceeaș boală, au fost 95 din sută.

Astăzi spitalele sunt pline de bolnavi alcoolizați. Și când o mare parte a populațiunei își datorește nefericirea și pornirea sa spre decădiță influinței stricăcioase a alcoolului, medicii cu drept pot fi alarmați de acțiunea nimicitoare a acestui flagel, admoniind omenimea, că *dacă nu va pune stavilă pornirei nenorocite cătră alcoolizm, — viitorul ei e periclitat. Națiunile pleacă spre degenerescentă rasei, și civilizațiunei câștigate cu atâtea jertfe, i-să dă lovitura de moarte. Alcoolizmul este dar un atentat general în contra sănătății și a moralității publice și în contra vieții popoarelor!*

*

Până aci, am resumat efectele necumpătului de beuturi spirituoase, care în conzecințele sale produce *mizerie și boale*, adecă, pe lângă că înghite sume de bani și ne despoaie de toate condițiunile de viață tignită și fără de griji, mai ruinează și sănătatea și mintea oamenilor.

In celea următoare vom resuma acelea efecte ale beuturilor spirituoase, cari în conzecințele lor produc *decădița morală, la care ajunge bețivul în patima sa.*

Vieța bețivului e plină de suferințe, de înjosire, de tristeață, de remușcare și de fapte rele. Vom descrie păcatele lui, accesele lui de furie și crimele

ce le săvârșește. Vom arăta supărarea și întristarea ce le pricinuește familiei sale, femeii sale și copiilor săi. Și în sfârșit vom arăta în ce chip își termină bețivul trista sa viață și existență, ca cerșitor, ca pungaș, ca hoț, ca ucigaș și ca internat în temnițe ori în ospiziile de nebuni.

O ființă mai nenorocită și mai de plâns ca bețivul nu mai poate fi alta în lume. Starea lui de suferință și de mizerie îți insuflă în acelaș timp -- și scârba — și milă. Înainte de a fi dedat cu patima beției era cinstit și diligent; în casa sa era mulțumit, iar în sufletul său, fericit era el — și mângăiat. Femeia și copiii îl iubeau și cu dor îl așteptau sara, când venia obosit dela lucru. Dar îndată ce s'a apucat la beutură, i-a zburat fericirea din casă și mângăerea din suflet. Din om vesel și onest ce era, s'a făcut *ursuz, arțăgos, bătaș, hoț și chiar criminal*. Fuge de lucru, s'ascunde, iar când ajunge la vre-o căpătare, câștigul și-l dă pe rachiu. Ajuns apoi sub stăpânirea alcoolului otrăvitor, din om ce era, ajunge a fi o brută alcoolizată și urâtă de toți. Iar la pragul mormântului său nu *va mai avea nimic omenesc, afară de un chip schimonosit și un corp dobitocesc. Va fi o ființă prăpădită și mizerabilă în corp și în suflet.*

Bețivul e prost neîndemnic și neîncrezut atât ca lucrător, cât și ca camerad de distracție. Beția face pe om incapabil de muncă și e un pericol chiar și pentru camerazii săi cu cari lucrează ori cu cari își petrece împreună.

Câte accidente nenorocite nu se datoresc numai unei greșeli comisă de un lucrător amețit de beutură. Și de câte-ori nu s'a întâmplat, și mai vârtos la petreceri, că oameni amețiți de beutură, umblând și dis-

trându-se cu arme ucigătoare, au dictat moarte năpraznică — fără ca să intenționeze — nefericiților, cari din întâmplare erau aproape de omul nesocotit.

De câte-ori nu s'a întâmplat, că un telegrafist amețit de beutură, eronează o știre dată prin fir, și produce atât în familii, cât și în viața publică, depresiune spese și tulburări. Catastrofele pe drumurile de fer și alte accidente de altă natură, în cea mai mare parte se datoresc amețelii de cap a mecanicului, ori a altor persoane încredințate cu conducerea și cu dirigerea lucrurilor. În Canada și în Statele Unite ale Americii, mai multe societăți de căi ferate au oprit funcționarilor a bea beuturi alcoolice. Și rezultatul e, că de când s'a luat această măsură, pe liniile acelor societăți abia se mai înregistrează câte un accident ori catastrofă.

Bețivul e certăreț, artăgos, provocător, etc. *Birturile sunt teatrele gâlcevilor și ale încăerărilor.* Dacă acolo se întâlnesc numai doi de aceeași fire și de același temperament, *cearta se aprinde, bătaia se începe și sângele fraților curge șiroaie.* Și o clipă de ceartă și de furie oarbă, datorită influinței alcoolului, *bețivul o plătește adeseori cu chelluirea moșiei și cu câți-va ani de pușcărie.*

Dar când alcoolul slăbește cu desăvârșire forțele de muncă ale bețivului, acesta devine incapabil de ori-ce lucru și de ori-ce câștig. Atuncea sub boldul patimei sale, un gând diavolesc îi străbate creierul — și *merge de fură.* Beutura împinge pe cei mai mulți oameni la pungășie, la hoție și la săvârșirea tuturor felurilor de crime.

Tulburările ordinii publice sunt produsul beției, a cestui sfetnic activ al tuturor crimelor. *În paharul de alcool ce-l duci la gură e focul progresului, e*

moartea civilizațiunei, e crima, e peirea celui ce-l consumă cu patimă.

Bețivul apoi e rău și ca fiu, ca soț și ca părinte! Sunt vrednici de plâns sărmanii părinți, cari au un fiu rătăcit și stricat. Dedit cu beutura, risipește moșioara agonisită cu mult amar și trudă de bieții părinți. Sub imboldul patimei sale, fură și prăpădește chiar și ultimul ban al părinților săi, ținut pentru vreme de bătrânețe și pentru zile negre.

Ba sunt număroase și cazurile, când fiii bețivi și-au ucis chiar pe părinții lor, când aceia s'au încumetat a pune stavilă patimei lor dobitocești.

Bețivul e și nenorocirea propriei sale familii. E rău soț și rău părinte. Viața multor femei în căsătorie e un lanț nesfârșit de chinuri și suferinți. Și număroși sunt copiii, cari încă din leagăn trăesc în mizerie și văd mereu înaintea lor tabloul năcazurilor și al suferințelor bieteii lor mame, care îndură injurii, ocară și bătăi *dela al ei soț și dela al lor tată sălbatec și prăpădit.*

Iar când bețivul nu are bani, își vinde averea și tot ce are și ce vede în casă și pe lângă casă. Și locul bunurilor date pe rachieu îl umple cu lacrimile soției și cu suferințele copiilor nevinovați.

Când ambii părinți sunt bețivi, atunci **soartea copiilor e foamea, mizeria; locuința lor: străzile și mai târziu temnițele.**

Mizeria, spitalul și casa de nebuni e ceea-ce așteaptă pe părinții bețivi, iar pe copiii lor, *decădița morală și moartea în temniță.*

Alcoolul istovește pe om și îi slăbește toată energia, așa, că nu numai că nu poate ieși din prăpastia în care l'a aruncat patima sa, dar nu e în stare nici să mai țină pept cu greutatea doborâtoare ale vieții. Și ajuns odată la ultima treaptă a desperării, și pretutin-

denea desprețuit fiind, ce să mai facă nefericitul?! În vîrtejul patimei sale își curmă viața! Se aruncă în apă, se spînzură ori își sdruncină creierii sau inima cu un glonț de revolver.

Doctorii dela casele de nebuni au făcut socoteala, că aproape 50 la sută din nenorociții nebuniți din pricina alcoolului, sufăr de mania sinuciderei.

Cu creșterea și cu întinderea alcoolismului crește și numărul condamnaților pentru crime și cazurile de nebunie și de idiotie. Și creșterea aceasta îngrozitoare a criminalității și a urmărilor teribile ale alcoolismului, asupra moralității publice, a umplut de fiori, de groază, și a pus pe celea mai adânci și mai serioase gânduri întreaga omenime cugetătoare.

Urmările *individuale* ale influinței alcoolului sunt: *boalele trupești și mentale și decăderea morală cu toate crimenele ce duc la pușcărie. Celea familiare* sunt: *certele, divorțurile, demoralizarea și degenerarea copiilor și ruina fericirii casnice și familiare.* Iar urmările *pentru națiune* sunt: cheltuelile mari pentru întreținerea spitalelor, a caselor de nebuni și a temnițelor. *Și dacă ne gândim la morburile celea multe, la zilele perdute fără de lucru, la certele, la bătăile, la rănirile, la omorurile, la orfanii legii, la femeile nenorocite prin beția bărbaților lor și la multe alte rele produse de alcool — tabloul devine prea negru, prea înfiorător.*

Și în schimbul bogăției enorme înghițite de alcool, indivizii, familiile, societatea, statul și națiunea se alege cu: *porniri bestiale, cu bătăi și răniri, cu accidente în cari se primejduesc atâtea vieți, cu crime, cu doliu în familii, cu morburi ucigătoare, cu mii și mii de familii peritoare de foame, și cu legioanele de copii părăsiți și lăsați în voia întâmplării.*

De aceea provine apoi numărul inspăimântător de nebuni, de oameni fără căpătâiu, de pungași, hoți, cerșitori, criminali, etc. Alcoolismul, prin marele număr de victime ce le seceră: infițiază corpul societății și-l sapă din temelie, iar pe *popoarele stăpânite de acest flagel, le amenință degenerare cu stângere, cu peire totală.*

In rezumat: *alcoolismul însemnează Mizerie, Boală, Crimă și Degenerare.*

*

Acestea pagini inspirate de dorință sinceră de a contribui la binele obștesc, se adresează cu deosebire generației tinere, gata a se înrola la greaua și inversunata luptă pentru traiu și esistență. Scriindu-le, ținta ni-a fost a arăta primejdia cu care ucigătoarea patimă a beției amenință tinărele vlăstare, cari *astăzi sunt speranța, iar mâne vor fi însași națiunea.*

De obicei ispita beuturii vine la frageda vârstă, când poate nici nu-ți dai samă de urmările ei dureroase.

De aceea dăm tinerimei sfatul sincer, ca să se lupte în contra acestei ispite și din toate răspuserile să se ferească de ea. *Arma cea mai tare și cea mai de efect în contra acestui dușman al oamenilor este munca și diligența* din care izvorește mântuirea de rău și înaintarea spre bine.

La onoruri, la bunăstare și la fericire, poate, ba trebuie chiar să năzuiască ori-cine. Atârnă dela el — de are ori ba voință și râvnă ca să le și dobândească.

In aceasta năzuință însă bine trebuie să-și însemne ori-cine următoarea deviză:

Prin muncă și diligență —

la **bunăstare și fericire!**

Iar prin beție — la **mizerie, la boală,**
la **crimă și la peire!!**

Lupta în contra alcoolismului.

Combaterea beției.

Din celea arătate în cuprinsul de până aci al acestor conferințe, s'a putut convinge fiecare despre nenorocirea cea mare, cu care alcoolismul amenință esistența celor cuprinși de patima beției. De aceea, propusu-ne-am și noi a ne lupta din toate puterile contra acestei primejdii și, prin o combatere energică, a pune stavilă abuzului de beuturi sau patimei beției, ce a început deja a să întinde și în poporul nostru și a săcera jertfele sale din rândurile multor nefericiți, cari au căzut în a ei stăpânire.

Crimele, uciderile, certele, furturile, vătămarile și numărul multor boale trupești și mentale sporesc; iar de altă parte poporul descrește în număr și slăbește în forțele sale de esistență fizică și morală. Vorba poetului: „*Vai de biet Român săracul, tot îndărăt dă ca racul*“ — este un trist adevăr la adresa neamului nostru.

Față cu aceasta stare de lucruri, și față cu acest flagel ce bântue și în poporul nostru, *nici un Român de bine, care-și iubește neamul, nu poate rămânea nepăsător*; ci trebuie să se gândească la mijloacele, prin cari s'ar putea împedeca lățirea acestei patimi, acestei boale urâte, care în consecințele ei curmă atâtea vieți; duce moralul omenimei la cel mai rușinos faliment; care ruinează bunăstarea și slăbește puterea de viață a atâtor indivizi și familii, și care periclitează esistența societății și întregii omenimi.

În alte țări, cei chemați și toți patrioții cu inimă pentru soarta neamului lor, cunoscând primejdia a-

cestui flagel, au deschis o luptă crâncenă împotriva acestui dușman de moarte al omenimei. Și acolo, unde societăți, ligi și congrese, și-au făcut și își fac datoria: rezultatul e îmbucurător, *căci în răport cu puterea luptei slăbește puterea răului și în tot locul se observă cu bucurie, că în măsura în care descrește patima beției la popor, în aceeaș măsură descrește și miseria, morbiditatea și multele cazuri de crime și fără-de-legi.*

Așa d. ex. în *Anglia* există o mulțime de societăți de temperanță și se constată că între membri acestor societăți, cazurile de criminalitate și de morhuri sunt cu 50% mai puține, decât la acelaș număr de oameni cari nu se rețin dela beție.

În *Anglia* însă nu numai societățile de temperanță se luptă în contra alcoolismului, ci chiar și însuș *statul*, care văzând pericolul și efectele lui, la rândul său, a adus legi aspre și salutare, spre împedecarea lățirii lui și pentru scăparea populațiunei de un rău ce-l omoară.

Dar nu numai în *Anglia*, ci și în alte țări, cei chemați și cu inimă pentru binele poporului și pentru apărarea neamului, au intrat în lupta contra vrăjmașului ce slăbește poporul și țara și temeliiile lor.

Așa și în *România* s'a format o „Ligă antialcoolică” în frunte cu cei mai distinși medici și profesori universitari, cum sunt *A. D. Xenopol, V. Babeș, A. C. Cuza, M. Minovici, Dr. Felix*, etc. etc. Și cu ajutorul mai multor organe spețiale de publicitate, ca arme trebuincioase în lupta lor, au dat un avânt foarte îmbucurător mișcării antialcoolice.

„Liga antialcoolică” propune de-ocamdată numai *temperanță*, dar forțele sale tind a prepara generația tinăra la *abstinență*.

Spre ajungerea scopului său, „Liga antialcoolică“ face propagandă:

1. Prin *intruniri*, prin *predici*, prin *conferințe* și prin diferite *scrieri și publicațiuni*, de cari și noi ne-am putea folosi întru apărarea poporului nostru de acest vrăjmaș ucigător.

2. Prin înființarea societăților de temperanță, cari — așa cred — că și la noi ar avea aderenți și sprijinitori morali.

Iar în urmă a introdus în programele școlilor din Țară, *învățământul antialcoolic obligator*, și s'au fondat două *biblioteci populare antialcoolice*, publicate, una de „Liga antialcoolică“, iar alta de ministerul instrucțiunii publice.

Lupta întreprinsă de „Liga antialcoolică“ a și produs deja multe rezultate îmbucurătoare, *căci dela 1896 consumația beuturilor spirtuoase a scăzut în proporție considerabilă*. Aceasta se poate deduce și din datele statistice referitoare la numărul crâșmelor. În 1894 erau în țară 27 mii de crâșme, iar în 1896 erau numai 26 mii. Va să zică *în scurt timp de doi ani, numărul acestor locuri de infecție, de demoralizare și de decădinență, a scăzut cu una mie*. Iar în 1900 în țară erau numai 21.200 crâșme, adică una pe 280 locuitori.

Iar mai recent, — scrie „*Curierul Financiar*“, — fiind creat fondul Comunal, care a luat măsuri de aspră supraveghiere a beuturilor consumate: astăzi se poate constata prin calcule esacte, *că cifrele statisticelelor, cari tind a pune România printre celea mai alcooliste țări, sunt greșite și nu corăspund adevărului real*. S'a socotit adică pentru anii 1903—1906 o consumație de 80,858.878 litri alcool absolut în termen mijlociu de 26,000.000 litri la an. Aceasta cantitate

împărțită apoi între 6,700.000 locuitori ai țării, revine o consumație de 4,92 litri de alcool de fiecare locuitor, adică *aproape atâta, cât și în Suedia, care după-cum se știe, este una dintre cele mai temperate* dintre toate țările atinse de furia alcoolismului.

România dar nu este țara cea din urmă din Europa, în care s'a dat luptă contra alcoolismului. Și rezultatele acestei lupte ne îndreptățesc a spera, că în curând va și ajunge la victoria definitivă, pentru care facem toate urările, ca să putem zice și noi cu „*L'Independence Roumaine*“: *că Românii nu sunt alcoolici, ci sunt unul dintre cei mai sobri (temperați) locuitori ai vechiului continent.*

Și lupta „Ligei antialcoolice“ și a tuturor acestora, cari din inimă au voit și doresc scăparea poporului românesc din ghiarele acestui vrăjmaș ucigător, a fost privită cu multă simpatie și de cătră toate guvernele țării, cari și-au știut datoria atuncia, când și ele au fost chemate a apăra țara de un flagel pustii-tor, ce amenință populațiunea și însăși țara, cu decădintă și cu degenerare.

Și ca cea mai eclatantă mărturie și dovadă despre aceasta conștiință de datorință a guvernului și a senatului Român din Regat, este faptul îmbucurător, *că senatul Român în ședința dela 5 Februarie 1908, cu totalitate de voturi a primit un proiect de lege pentru monopolul beuturii. Proiectul de lege primit și votat, între altele prevede, că cei trecuți în lista bețivilor, își vor pierde dreptul de alegător.*

Proiectul votat a fost susținut de Dr. Râmniclean, profesor universitar, care între aplauzele sgomotoase ale deputaților, a zis: „*Cârcimarul ne dă 20.000 bolnavi la an, afară de cei-ce se otrăvesc și mor. Nu poate deci*

esista o libertate constituțională, care tinde a desființa țara. Astăzi beția e criminală și cu tendințe de omor, față de care nu putem sta nemișcați și indiferenți“.

Despre efectele legii cârciumelor în România, cea mai autentică dovadă o dau statisticele oficiale mai recente, despre consumul beuturilor spirituoasă. Conform acestor statistice, consumația în anul 1908 a scăzut dela 19,295.493 litre la 12,820.725 litri. Ceea-ce nu face *nici 2 litri* la an de fiecare locuitor, pe când la noi în Ungaria, cum am arătat la alt loc, într'un singur sat de 2—300 locuitori se consumă rachiu de câte 20—30 mii cor. la an. Iar numărul cârcimelor la sate, în România, s'a redus dela 14.300, la 5332. Și toate autoritățile răportează, că influința moralizătoare a legii e extraordinară.

Dar despre efectele salutare ale reformei legii cârcimelor în România, iată de altmintre ce comunicare a făcut profesorul Dr. M. Minovici la un congres antialcoolic, ținut în Londra în anul trecut:

Domnul profesor Dr. M. Minovici, în comunicarea sa făcută la congresul internațional contra alcoolismului, ținut la Londra în Iulie 1909, ca exmis al guvernului român, arată cu drept cuvânt, că legea aceasta combate răul la rădăcină. Diminuind ocaziunea de a bea, e cea mai eficace măsură contra beției. Monopolizând cârcimele și enunțând principiul, că dreptul de a vinde beuturi spirituoase cu amănuntul, și de a ține cârcimi în comunele rurale, este rezervat exclusiv comunei: legea României nimerește calea ducătoare la scop și se apropie de introducerea opțiunii locale (local option), care în decurs de 40 de ani a făcut din Svedia săracă și incultă, una dintre cele mai infloritoare țări. Idealul bine înțeles, este siste-

mul prohibitiv, adecă oprirea prin lege a consumațiunii de alcool, sistem introdus cu minunat efect în mai multe state din America-de-Nord, dar în fine ca început legea din România era o fericită concepție, care avea în vedere principiul evolutiv și oferia posibilitatea unei perfecționări progresive a măsurilor obștești în potriua nu numai a beției, ci peste tot în potriua alcoolului.

Rezultatele acestei legi au fost aproape uimitoare. În primul rând s'a constatat o scădere considerabilă în consumațiunea spirtului, alături o foarte neînsemnată urcare în consumațiunea berei. În anul 1907—1908 (pe când legea nu era încă în vigoare) s'au consumat în România 18,295.493 litri spirt, în 1908—1909 (primul an sub regimul legii) s'au consumat numai 12,883.725 litri spirt. Într'un singur an deci consumațiunea de spirt a scăzut cu 5,411.768 litri, un rezultat afară din cale de îmbucurător.

Numărul cârcimelor a scăzut considerabil, chiar peste așteptări. La 1 Aprilie 1908 erau în comunele rurale 13.988 cârcime cu tot felul de beuturi și numai 42 cu vin și bere. La 1 Aprilie 1909 nu mai erau decât 4943 cârcimi cu tot felul de beuturi și 389 cu vin și bere. Într'un singur an deci numărul birturilor a scăzut cu 8698 în Țara Românească.

Și mai îmbucurător este faptul, că însăși populațiunea rurală a ajuns să recunoască primejdia alcoolismului și în unele locuri, ca în județul Ialomița, comunele au declarat că de loc nu au trebuință de cârcime.

La noi în *Transilvania* și în *Bănal* încă s'a pornit pe alăturarea câte o mișcare în contra alcoolismului. Societăți de temperanță s'au înființat ici-colea și

nădăjdum, că nu va trece mult până ce și la noi se va porni o mișcare mai întinsă, care va lucra cu energie și cu însuflețire pentru mântuirea poporului nostru din mizeria și din gura morții morale la care-l aruncă vițiul beției.

În *Austria* de asemenea s'a pornit o mișcare organizată de câțiva medici spre combaterea alcoolismului.

În *Ungaria*, care relativ este una dintre cele mai alcoolizate țări, până în prezent, nu s'au prea ocupat oamenii cu cestiunea alcoolismului. De aceea afară de câteva dispozițiuni ale legii referitoare la combaterea alcoolismului și respective împedecarea lățirii lui în popor, alte date despre lupta sau despre mișcarea pornită în contra acestui flagel, nu avem.

Iată câteva dispozițiuni de lege referitoare la împedecarea demoralizării poporului prin abuzul de beuturi și respective prin patima beției:

1. *Băeții sub 15 și fetele sub 14 ani* sunt oprți de a cerceta birturile ori de a lua parte la petreceri publice de dans. *Birtașul*, care suferă în localul său astfel de băeți și fete, precum și părinții ori tutorii, cari permit acestor minori să petreacă în birturi, se pedepsesc cu amendă de bani până la 100 coroane ori 5 zile închisoare.

2. *Pe credit* nici un birtaș și nici un comerciant nu este permis să vândă beătură în mic, decât numai până la suma de 4 cor. Cei-ce nu respectează această dispozițiune se pedepsesc cu amendă de bani până la 100 cor. (Art. de lege XXV. din 1883 §. 22).

3. *În apropierea de biserică și școale* nu este permis a se deschide birt.

4. *În decursul serviciului divin* în apropierea bisericilor ori pe drumul, unde se face vre-o procesiune,

În timpul procesiunii, toate birturile și localurile, unde se vinde rachiu, trebuie să fie închise.

5. *Acela care se prezintă în public în stare de beție pricinuitoare de scandal, se pedepsește cu amendă de bani până la 50 coroane.*

6. Cel-ce în birt, în ospătărie, în stradă ori în alt loc, cu intențiune îmbată pe altul, apoi birtașii, dacă unui om deja beat îi dau să beie și mai de parte beutură spirtuoasă, vor fi pedepsiți cu amendă de bani până la 100 coroane. Dacă vr'un birtaș se face vinovat de repețite-ori de această transgresiune, i-se ia licența dela 3 luni până la 1 an.

Spre combaterea beției și spre apărarea generației tinere de otrava alcoolului, *Dr. G. Wlassics*, fost ministru de culte și instrucțiune publică, a dat apoi și o ordinațiune, prin care îndrumă pe toți directorii de școale, ca în legătură cu studiul *higienei, pedagogiei și antropologiei*, învățătorii să lumineze pe școlari despre urmările rele ale alcoolismului asupra organismului omenesc. Va se zică *ministrul Wlassics a ordonat introducerea studiului antialcoolic în școlile din Ungaria.*

Înainte cu 15—20 ani temperanța abia era cunoscută, iar astăzi în urma luptelor și-a mișcărilor antialcoolice se formează pretutindenea ligi și societăți de temperanță. În *Germania, Dania, Olanda, Belgia, Elveția și Franța* există chiar și societăți feminine cu scopul de a se lupta în contra flagelului beției, care subminează bazele morale și vitalitatea societății omenesti.

Mantaller din Berna, la al VIII-lea congres internațional, ținut la 14—19 Aprilie 1901 în Viena, vorbind despre mișcarea antialcoolică și despre mo-

nopolul din *Elveția*, zice că sub influința cruciadei *peste 1000 de destilieri* (fabricanți de spirtoase) *au încetat lucrul.*

Jergman din *Stockholm* la acelaș congres arată că sub influința produsă de legislațiune și de societățile de temperanță, *în școli s'a introdus învățământul antialcoolic.*

În *Germania* s'a beut foarte mult și era firesc că oamenii cuminți, pătrunși de primejdia alcoolismului, să interprindă o luptă crâncenă în contra acestui mare dușman social. Lupta societăților antialcoolice e sprijinită și de guvern. Dieta Prusiacă a votat un proiect de lege, prin care se oprește a se vinde beuturi persoanelor sub 16 ani și celor-ce sunt în stare de beție; iar în școale s'a introdus învățământul antialcoolic spre instruirea tinărilor asupra pericolelor ce le produce alcoolul. În senzul acestui proiect *beția nu se va mai considera de circumstanță ușurătoare în cazuri de crimă.*

În *Germania* să tipăresc tot felul de învățături și povețe de apărare în contra alcoolismului și se distribuiesc copiilor dela școală, ca să le cetească acasă părinților lor. Învățăturile de acest fel sunt cam de următorul cuprins:

„Părinții cari își iubesc copiii lor, nu le dau nici un fel de beuturi spirtoase, deoarece-ce toți medicii și învățații au aflat, că beuturile spirtoase sunt stricătioase pentru copii. Le slăbește pofta de mâncare, stomacul, mațele; apoi le mai slăbește priceperea și puterea de cugetare. Îi ațâță la fapte rele, la neascultare, etc.“

Dintre puținele state, cari prin legi aspre au știut să-și mântuiască populația de aceasta patimă, *Sve-*

dia și Norvegia stau ca model între toate țările Europei. Ele au o lege în sensul căreia licențele de crășmărit sunt foarte restrânse și date numai societăților de temperanță, cari pun sub conducerea unui om plătit localurile de cărcimărit, care apoi nu are și nu poate avea nici un câștig din beuturile spirtuoase. În schimb acest conducător poate avea câștig din vânzarea mâncărilor și a beuturilor nespirtuoase. În chipul acesta conducătorul cărcimelor n'are nici un interes a îndemna pe oameni la beutura rachiului. Astfel apoi influința nenorocită a crășmarului e înlăturată. Vânzarea pe datorie e oprită sub grea pedeapsă; iar prețul beuturilor în mic e foarte scump. Resultatul acestor dispozițiuni este, că pe când în timpul, când s'a introdus legea aceasta în Suedia, acolo se trecea atâta beătură, de se ajungea câte 25 litri de rachiu pe fiește care cap, — astăzi sub influința binefăcătoare a legilor bune și a luptelor purtate în contra viciului beției, în aceasta țară abia se trece la an câte 2 litri de rachiu de cap, iar în Norvegia nici chiar atâta, ci abia numai câte o litră de fiește care om din țară.

Mai observ, că în acestea țări beția obicnuită se pedepsește și prin închisoare, unde celui închis pentru beție nu i-se dă altă mâncare decât dimineața și sara pâine înmuiată în vin ori în rachiu. Și aceasta procedură urmează circa 8—10 zile, în care timp bețivul urește cu desăvârșire chiar și mirosul beuturilor pe cari mai nainte le consumase cu nesăț pătimaș. Și cei mai mulți, ba aproape fără excepțiune toți bețivii se vindecă de boala lor, după aplicarea acestui leac radical.

În *Rusia*, comitetele societăților de temperanță instituite de guvernul imperial, desfășură o activitate colosală spre combaterea alcoolismului înrădăcinat în firea poporului muscal.

În Rusia, spre combaterea cât mai efectivă a acestui flagel pustiitor, s'a introdus chiar și învățământul antialcoolic în școli. În școlile primare din St.-Petersburg d. ex. sunt 24.000 de elevi, cărora li-se împărtășesc elementele învățământului antialcoolic astfel, că elevii eșiți din școlile primare să fie preveniți de răul ce-l produce alcoolismul asupra organismului omenesc.

Abuzul de beuturi este un viciu național al poporului muscălesc, și de care este cuprinsă toată populația imperiului monstru, *tâmpindu-o la minte și slăbindu-i productivitatea de muncă pentru mai multe milioane de ruble la an.*

Tabloul stării intelectuale din Rusia e scris de celebrul autor Ioan *Turgeniew*, astfel: „În Rusia totul doarme, numai crâșmele veghiază. În acestea se află țărani morți de beți, ținând în mână sticla cu votchi“. Învățământului temperanței în Rusia li revine greaua și sublima sarcină, de a scăpa o populație mare de degenerarea la care o duce abuzul beuturilor spirituoase.

La rândul său a venit și *Turcia* și a luat măsuri pentru stârpirea acestui păcat.

Pentru oprirea progreselor arătate de alcoolism și la Turci, Sultanul a promulgat o *iradee*, prin care oprește strict Musulmanilor consumarea de beuturi alcoolice în localuri publice.

Cauzele alcoolismului

și mijloacele ce le propunem spre stîrpirea acestui păcat.

Despre cauzele alcoolismului adecă, despre plăcerea de a bea, s'a vorbit mult în mai multe congrese medicale și antialcoolice, precum și la diferite alte ocaziuni. Și concluziile au fost convingerea generală, că *țăranul nu în totdeauna merge la birt numai din trebuință fiziologică (de viață) și cu poftă de a bea.* În privința aceasta s'au făcut mai multe anchete, cari au arătat, că cauzele alcoolismului sunt foarte multe, între cari *cel dintăiu rol îl are și un sâmtământ frumos și înălțător al firei omenești, adecă sâmtământul sociabilității.* Nu totdeauna și nu toți oamenii merg la birt ca să se îmbete și ca să se desbrace de demnitatea lor prin otrava beuturii, *ci tocmai pentru-că este om și caută contactul cu semenii săi și plăcerea de a fi în societate.*

Nenorocirea este că locurile de întălnire ale țărănilor sunt tocmai birturile și că bietul țăran află acolo la îndemână și otrava spirtuoaselor, în care, după-cum spune, își mai „îneacă chinul și suspinul“, când poate ajunge la o clipă liberă de grijele și de amarul vieții.

Dar ce vom da țăranului nostru în schimb pentru crăsmă, unicul loc de distracție a muncitorilor agronomi, unde mai ales în Dumineci și în sărbători se adună satul, bătrîni și tînări, ca să-și aștearnă patul ruinei și a miseriei, cu cari ies și le propagă din birt?

Dacă vrem să ne luptăm în contra alcoolismului, *să nu nizuim a ucide acest simțământ fru-*

mos și altruist de sociabilitate al poporului, ci să-i dăm o altă direcție mai sănătoasă și mai corectă! Să înființăm altfel de locuri de întâlnire, potrivite și corăspunzătoare trebuințelor sufletești ale țăranilor cum sunt d. ex. *societățile de lectură, societățile economice, societățile de temperanță cu loca-luri bine aranjate, potrivite și corăspunzătoare, unde po-porul să se adune, să se sfătuească, să cetească ziare și cărți bune din biblioteci populare;* apoi să mai glumească, să mai rădă, ca să-și poată afla acolo atât distracție trupească, cât și spirituală. Ori, în fiecare comună românească să se înființeze societăți cu numirea „Societatea culturală a creștinilor rom. ort. din Co-muna (N.) — și cu scopul de a combate alcoolismul, de a întări pe credincioși în moravuri bune și de a-i lumina în celea economice și în toate afacerile lor de viață.

Astfel de societăți apoi provăzute fiind cu lo-caluri corăspunzătoare, vor fi foarte potrivite pentru tot felul de conveniri, de conferențe și de învățături folositoare și edificatoare pentru poporul nostru țăran.

*

Un alt mijloc deja probat și dovedit de foarte bun și de efect pentru combaterea alcoolismului și în spețial pentru *prevenirea tinerei generații de această epidemie omorătoare, este învățământul antialcoo-lic*, despre care la alt loc am spus că guvernele mai multor țări civilizate — între cari și țara noastră Un-garia — l'au și introdus deja în programul învățămân-tului din școlile primare.

Învățătorii vor avea destule privilegii bine-venite pentru a vâri în mintea școlarilor motivuri și idei anti-alcoolice. Și cu cât se va semnala copiilor rușinea și

prilegiurile necumpătării mai mult, cu atâta e de nădăjduit mai mult, ca antialcoolismul va câștiga teren printre tinerii vlăstari, meniți a deveni oameni maturi și membri folositori ai societății și ai statului.

Plan de învățământ antialcoolic.

Un plan potrivit pentru combaterea alcoolismului, — în cadrele instrucțiunii publice — poate fi și următorul, împărțit în 3 grade:

I. *Gradul inferior*: Povestiri autentice despre tulburările și accidentele pe cari le provoacă alcoolul la om. Mizeria familiilor, a căror membri beau fără cumpăt. Un nebun alcoolic. Sărmanul copil (ereditatea). Concluziune.

II. *Gradul mijlociu*: Alcoolismul și spețiile lui (acut, cronic). *Efectele alcoolului asupra individului*. Este otravă și vătămă întreg organismul. *Alcoolul și morbiditatea*. Morburi mentale, morburi trupești. Alcoolul provoacă tuberculoza, etc. *Alcoolul și mortalitatea*. Statistecile arată că un mare număr de oameni mor în fiecare an din pricina alcoolului. Moartea subită.

Efectele alcoolismului asupra familiei și asupra societății. Mizeria, criminalitatea, nebunia, uciderea.

Ereditatea. Alcoolismul, boală ereditară. Vieța și familia unui om temperat și a unui alcóolic. Societăți de temperanță. Lupta în contra alcoolismului este o datorie cetățenească.

III. *Gradul superior*: Beuturile naturale, artificiale, fermentate, destilate. *Efectele individuale*. Influența alcoolului asupra sistemului nervos, digestiv. Influența asupra creierului; asupra funcțiunilor intelec-

tuale (atențiunea, judecata, voința); asupra senzibilității, memoriei (halucinațiuni); asupra moralității (vițiuni); asupra responsabilității individuale (faptele criminale).

Efectele familiare. Efectele materiale. Alcoolismul, cel mai mare dușman al economiei. El pricinuesște pagubi directe și indirecte. *Efectele morale* se arată prin faptul că bețivul e fiu rău, e soț rău și tată rău. *Ereditatea alcoolică.* Descendența alcoolului este *epilepsia, tuberculoza, scrofuloza* și tot felul boalelor trupești și mentale. Descendența alcoolului prepară o rasă de degenerați cu tendința de a dispărea.

Efectele sociale. a) Materiale: paguba pentru țară. Tribunale, închisori, spitale, aziluri de alienați, locașuri pentru cerșitori, etc. b) Morale: Criminalitatea, nebunia, morbiditatea mortalitatea.

În resumat: *Alcoolul — ruină, otravă și moarte.*

Alcoolul — mizerie, boală, crimă și degenerare!

CUPRINSUL

Introducere	pag. 3— 4.
Despre beuturi în general	» 5— 7.
Istoricul beuturilor spirituoase	» 7—11.
Beția și consecințele ei în general	» 11—25.
Efectele stricăcioase ale beuturilor spir- tuoase în special asupra organismului omenesc	» 26—37.
Alcoolismul sub răportul morbidității și mortalității	» 37—45.
Alcoolismul și morala publică sau răportul dintre alcoolism și criminalitate	» 45—50.
Alcoolul și ereditatea sau efectele alcoo- lismului asupra posterității	» 50—57.
În resumat: Alcoolismul — mizerie, boală, crimă și degenerare	» 58—71.
Lupta în contra alcoolismului	» 72—82.
Cauzele alcoolismului și mijloacele ce le propunem spre stîrpirea acestui păcat	» 83—85.
Plan de învățămînt antialcoolic	» 85—86.

5
7

21. 13. 78

Scrierile preotului D. Voniga:

1. „Mizerie, Boală, Crimă și Degenerare“. 1909.
2. „Despre cauzele rezultatului nemulțumitor al catihizării în școlile populare“ (conferință) 1910.
3. „Cuvântări bisericesti pentru Dumineci și sărbători“. (Ediție epuizată). 1903.
4. „Pareneze“, Cuvântări ocazionale și funebreale. 1908.
5. „Pareneze“, Cuvântări ocazionale, vol II. (ined.)
6. „Istorie biblice“, carte de relig. Manual aprobat. 1908.
7. „Micul Catechism“, carte de relig. Manual aprobat. 1909.
8. „Credința și morala creștinească“. Manual aprob. 1909.
9. „Etica“ sau referințele morale ale omului. 1905.
10. „Omiletica“, studiul oratoriei bisericesti. 1907.
11. „Dor și jale“, poezii. (Ediție epuizată). 1893.
12. „Espunerea spiritismului“. (Ediție epuizată). 1898.
13. „Despre creșterea religioasă și morală a copiilor“. („Biserica și Școala“, 1907).
14. „Predica de pe munte“, cuvântări inedite.

ANTICARIAT - REȘITA
Lei 7

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ
REȘITA
Str. 7 Noiembrie nr. 50

CENTRUL DE LIBRĂRII REȘITA
1978

